

Established in 1915 • 85-ieji leidimo metai

SEIMO RINKIMAMS ARTĖJANT

"Praeitinininkai"

"Lietuvoje jau pradeda įsisiūbuoti rinkimų karuselė, – rašoma prieš kelias dienas redakcijai atsiųstame laiške. – Iš karto pasirodė, kas yra kas. Vazinėja Artūro Paulausko autobusai. Pilni laikraščiai *gražių politikų* veidelių. Romualdas Ozolas aiškina, kad iš darbo atleis pusę valdininkų ir t.t. Gediminas Vagnorius su Birute Visokavičiene verkšlena, kad jiems, vargšeliams, niekas neleido išspręsti socialinių problemų. Tai jie padarys, vėl tapę Seimo nariais. Vai, kaip gražu..."

Jau rašėme, kad labai apgalvotai rinkimų kampanijoje darbuojasi ekskomunistai. Ir patys susitelkę į vieną tvirtą junginį – A. Brazausko neva tai "socialdemokratinę" koaliciją (nors tos socialdemokratijos ten nė su žiburiu nerastum), ir dukterines gruputes į rinkiminės kovos lauką išleido. Vadinamajai Valstiečių partijai Kazio Bobelio draugystės jau nebereikia. Padraugavo per savivaldybių rinkimus, pasitikirino savo galimybes, o dabar – "tiesiai pirmyn". Matosi, kad jie gali ne tik išlaikyti pavarą įgytą rinkėjų pasitikėjimą, bet jį ir sustiprinti. Kadangi nuo savivaldybių rinkimų praėjo dar labai nedaug laiko, tai žmonės dar nespėjo pajusti, kad ši grupuotė nieko pozityvaus pasiūlyti negali. Piketams organizuoti didelių gabumų nereikia. Tačiau ką darysi, išbrovęs į valdžią? Populistiniais šūkais ir buvusios valdžios kritika ilgai nesinaudosi. Bet kol kas "valstiečių" vadukams to užtenka.

"Paulauskininkai" jau net nebeneigia, kad po rinkimų jie susivienys su "brazauskininkais", formuodami naują vyriausybę. Jie pažymi, kad "nereikia deginti tiltų", nes juk gali taip būti, kad populiarumo "reitingai" per rinkimus nepasitvirtins.

Susumavus visų kairiųjų, o tiksliau sakant, "praeitinininkų" galimybes, ryškėja, kad jie vėl sudarys tvirtą daugumą, kaip ir per neeilinius – 1992 metų rinkimus. Kokios buvo jų valdymo pasekmės, gal dar ne visi užmiršo. Tai: rūpinimasis "savų gerų vyrų" privačiais interesais, lengva ranka, bet valstybės vardu paimtos ir nežinia kur išgara-

vusios paskolos, subankrutavę bankai, nusilpninta savoji pramonė. Tokie pagrindiniai jų "pasiekimai". Dabar jie įtikinėja, kad atsisuks "veidu į Rusiją" (gal užpakaliu – į nepriklausomybę?), nes anot jų vado, visi Lietuvos milijonieriai tokiais tapo tik Rusijos dėka. Tie naujieji milijonieriai ir yra pagrindiniai "praeitinininkų" rėmėjai. Kai kurie iš jų, tiesa, jau ir patys kandidatuoja, kaip antai, toks Viktoras Uspaskich Kėdainiuose. Lietuvos laikraščiuose apie jį dabar rašoma švelniai, kaip apie "prieštaringai vertinamą". Išėitų, kas gi čia blogo, jei žmogus – prieštaringai vertinamas.

Populistai
ir Seimo karštinčiai

Tam tikrą dalį balsų susirinks ir klasiškai populistinė – vadinamųjų centristų grupuotė. Jos viršūnėje tebetupi tikri "Seimo karštinčiai". Kad būtų parodyta nors kažkokios veiklos regimybė, jie laikas nuo laiko išmeta "liaudžiai" eilinių propagandinių masalą. Dar anoje kadencijoje ponas R. Ozolas žadėjo sukurti "tribunolą" korupcijai pažaboti. Sakėsi, kad savo portfelyje nešiojasi nepaneigiamus dokumentus. Žadėjo net ir patį tuometinį prezidentą A. Brazauską į kaltinamųjų suolą pasodinti. Bėgo laikas, o tas garsusis "tribunolas" taip ir nesusirinko. Aštraliežuviai šmaikštavo, kad garsųjį portfelį arba korupcijos šulų pasamdyti vagys nušvilpė, arba pats savininkas kažkur jį prascčiausiai pamiršo.

Nors jokios naudos iš panašių pažadų nėra, bet dalis žmonių jais tikėjo. Centristų populiarumas augo. Buvo net toks metas, kai jie pasijuto bekylantys į aukščiausią rinkėjų palankumo viršūnę.

Tačiau viskas keičiasi. Jokių konkrečių žingsnių nesulaukus, gerbėjų gretos pradėjo retėti. O čia, lyg tyčia, pasirodė "paulauskininkai", pagarsėjo liberalai. Nors šiuo metu jie lyg ir dedasi sąjungininkais, susitelkusiais po prezidento Valdo Adamkaus iškeltą "naujosios politikos" skėčiu, bet kova už būvį, t.y. seniai sušildytas vietas Seime, bet kuriuo momentu gali

atsinaujinti. Todėl pasitikėti skelbiama draugyste būtų labai neatsargu. Juk keturiems "naujosios politikos" etikečių nešiotojams taip ir nepavyko susitarti dėl tikros sąjungos (koalicijos) sudarymo. Nesusitarta ir rinkimų apygardose vienas kitam kojų nekaišioti. Girdi, bus pasinaudota "sveikos konkurencijos" būdu. Tai kokie čia sąjungininkai? Todėl apsamojusiai centristų viršūnėlei neliko nieko kito, kaip vėl išmesti rinkėjams naują "saldainiuką".

Ilgai jo ieškoti nereikėjo. Laikraščiai pilni nusiskundimų, kad Lietuvoje – per daug biurokratų, kad net ir pats Seimas – per didelis. Štai ponai centristai ir pažadėjo: "Išrinksite mus – Seimo narių skaičių sumažinsime iki 101, o kitų valdininkų – per pusę!" Įspūdinga, ar ne?

Tačiau ar reikėtų rinkėjams tą saldainį čiupti? Labai jau nešviežias, net apipelyjęs. Valdininkų arba Seimo narių skaičius nustatomas ne "iš lubų", o remiantis konkrečiais projektais. Prieš žarstant panašius pažadus, turėjo būti parengtas aiškus ilgalaikis Lietuvos teritorinio ir administracinio suskirstymo dokumentas, iš kurio ir paaiškėtų, kiek bus rinkiminio apygardų, kokios savivaldos ir kitokio valdymo įstaigos bus reikalingos, kiek jose reikės darbuotojų. Juk tai yra ne kas kita, kaip visos valstybės valdymo reforma! Kas gi puola griauti, pats nežinodamas, ką ištuštėjusioje vietoje statys? Dabartiniai centristų pažadai praktiškai dar tuštesni už liūdnei pagarsėjusios konservatorių sugalvotos "Saulėlydžio" komisijos pasiūlymus. Nereikia naiviai tikėtis, kad patys senieji seimūnai mažins sau vietų skaičių: varnas varnui akies tikrai nekerta. Užtenka pamatyti, kaip sutartinai tiek "pozicija", tiek "opozicija", tiek visokios "jungtinės" arba "nepriklausomos" grupelės balsuoja, kai svarstomi projektai padidinti jų pačių atlyginimus.

Žinoma, kaip ir kitose politinėse grupuotėse, taip ir tarp centristų yra racionaliai galvojančių, nesizavinčių populizmu. Labai ryškiai apie tai paliudijo vieno iš įtakingiausių centristų veikėjų, laikomo galimu jų kandidatu į premjerus, prof. Kęstučio

Vilniaus Katedra – daugelio Lietuvos atgimimo įvykių liudininkė

Glavecko apsisprendimas kandidatuoti individualiai. Profesorius nurodė, kad šiam poelgiui ji paskatino būtinybė atsiriboti nuo populistinių pažadų. Rimti politikai privalo vykdyti savo partijos pažadus, bet lengvabūdiškai žarstomų pažadų įvykdyti neįmanoma.

Suskilęs "blokas"

Prieš ketverius metus labai įspūdingai atrodė į Seimą išrinktų "konservatorių" blokas. Šiandien iš to "bloko" liko kelios nuolaužos ir krūvelė smulkaus žvyro. Nieko netikėto čia neatsitiko: ne vienas politikos apžvalgininkas tokią jo baigtį jau tada numatė. Negalima sėkmingai valdyti valstybės, neturint nei vieningos ilgalaikės strategijos, nei patriotinio nusiteikimo sunkiai dirbti valstybės labui, nei noro tartis ir telkti visas pozityvias jėgas. Išrinktieji nesuvokė, kaip tauta turi būti vienijama ir patriotiškai ugdoma, o kitų pasiklausti nesiteikė. "Atėjo konservatoriai visiems laikams!" – po rinkimų sviedė Elvyra Kunavičienė, prisiminusi sovietų laikais nuolat kartotą posakį apie Lenino "atėjimą visiems laikams". O kur ji pati – šiaudien?

Vadinamieji konservatoriai buvo ne kas kita, kaip tipiška valdžios ištroškusiujų grupuotė, kurios nevienijo aukštesni siekliai. Į korupcijos purvyną ar kitas machinacijas įklimpę ministrai ramiai sugrįždavo į Seimo salę ir toliau kurdavo "įstatymus" savo buvusiems bendradarbiams bei pavaldiniams. Atseit, savi, argi juos bausi. Tik kaip bus su valstybės ūkiu? A, atsakydavo konservatorių garsiakalbiai, "ūkis geriausiai tvarkosi, kai valdžia mažiausiai kišasi. Laisvoji rinkla..."

Po kurio laiko pamatė, kad reikalai valstybėje patys savaime nesusitvarko, valdantieji pradėjo ne klaidų ir naujų sprendimų ieškoti, bet pjautis tarpusavyje. Išmestieji nesnaudė – savas "partijas" kūrė. Savivaldybių rinkimai parodė, kad atskilusieji rinkėjams – visai neįdomūs.

Bet net dabar, jau tapę vos ne visuotinės pajuokos objektu, jie niekaip negali atsikvošėti ir nuoširdžiai prisipažinti nesugebėję tvarkytis. Vis su tuo pačiu plikbajorio pasipūtimu įrodinėja, kad kitų (netgi dešiniųjų) partijų programose nėra nieko konkretaus, kad tik jų "Naujasis vėjas" esąs vertingiausias, strategiškai apmąstytas.

(Pabaiga – kitoje laidoje)

Šiame numeryje:

Prieš 10 metų žuvo lakūnas R. Stankevičius	4 p.
Išėvijos ažuolai ir liepos	6 p.
Mūsų svečiai – Kristina ir Mindaugas Kavaliauskai	7, 9 p.
Skaitytojų laišakai	10, 12 p.

Girdėta iš Vilniaus

• **PREZIDENTAS SUSITINKA SU PARTIJŲ VADOVAIS.** Tęsdamas susitikimus su politinėmis šalies partijomis, rugpjūčio 23 d. Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus priėmė centristus. Susitikime dalyvavo Centro sąjungos pirmininkas Romualdas Ozolas, vicepirmininkai Egidijus Bičkauskas, Kęstutis Glaveckas ir Vidmantas Staniulis, taip pat Centro frakcijos nariai Regimantas Čiupaila ir Algis Čaplikas. Pokalbio metu buvo svarstyti konkretūs klausimai: nedarbas, kaimo problemos, ekonomikos liberalizavimas. Šalies vadovas pabrėžė, jog pasisako už radikalią, gilią valstybės valdymo reformą. Pasak Prezidento spaudos tarnybos, V. Adamkus pareiškė remiąs Centro sąjungos programines nuostatas ir pasidžiaugė, kad jų pamatas yra Prezidento deklaruojama "naujoji politika".

• **IŠRINKTA PLB VADOVYBĖ.** Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) dešimtajame Seime, kurio posėdžiai vyko Vilniuje, išrinkta nauja PLB valdyba, Garbės teismas ir Kontrolės komisija. PLB valdybos posėdyje jos pirmininku trejų metų kadencijai vėl išrinktas Vytautas Kamantas. Naująją valdybą sudaro: Vytautas Kamantas (JAV), Regina Kučienė (JAV), Milda Lenkauskienė (JAV), prof. dr. Bronius Makauskas (Lenkija), kun. Edis Putrimas (Kanada), Algis Rugienius (JAV), Marytė Šmitienė (Vokietija), Gabrielius Žemkalnis (Australija) ir Laima Žliobienė (JAV). Į valdybą taip pat įeina ir Pasaulio lietuvių Jaunimo sąjungos pirmininkas Rimas Baliulis (Vokietija). PLB atstovu Lietuvoje išrinktas valdybos narys Gabrielius Žemkalnis. Į PLB Garbės teismą išrinkti: Saulius Varnas (Australija), Juozas Polikaitis (JAV), Viktoras Baltutis (Australija), Eugenijus Čuplinskas (Kanada) ir Arminas Lipšys (Vokietija). Garbės teismo kandidatais išrinkti: Petras Bielskis (Australija) ir Jūratė Grigonytė (Australija). Į Kontrolės komisiją išrinkti: Horstas Žibas (JAV), Algimantas Gečys (JAV), Stasys Dalius (Kanada) ir Rūta Žilinskienė (Kanada).

• **PAŠTO ŽENKLUS SPAUSDINA VENGRIJOJE.** Rugpjūčio 26-ąją Lietuvos paštas išleido į apyvartą du naujus tęstinės serijos "Iš muziejų fondų" pašto ženklus. Jie skirti Lietuvos jūrų muziejui. Ženklus sukūrė dailininkas Viktoras Jasanauskas. Juos pusės milijono tiražu išspausdino Budapešto vertybinių popierių spaustuvė.

• **KRITIKUOJA VISUS.** Konservatorių tarybos narys ir rinkimų štabo vadovas Audronius Ažubalis socialdemokratų partijos programą pavadino "brežnevine programa". Naujosios sąjungos programa, pasak jo, yra persmelkta žodžio "Rytai". Jo nuomone, Naujoji sąjunga siūlo nusispjauti į demokratinio pasaulio nuomonę, nekalbėti apie pagalbą demokratiniams Baltarusijos jėgoms. Liberalų sąjungos programoje, pasak A. Ažubalio, teigiama, kad "Lietuvos gynybos pagrindą turi tapti moderniai ginkluota profesionali savanorių kariuomenė, šalia kurios egzistuoti krašto apsaugos savanorių tarnyba". Jo nuomone, tai populistinis pažadas, nes neišsiginčiantis į tokio projekto kainą. Profesionalią kariuomenę Lietuvai kainuotų kelis kartus brangiau. Jo nuomone, šie pavyzdžiai iliustruoja ne tik politinio ir intelektualinio potencialo stoką minėtose partijose, bet ir tam tikrą sumaištį populiarių partijų politikų galvose. Pasak A. Ažubalio, konservatoriai skiriasi nuo kitų žinojimu, kas ir kada turi būti pasiekta.

• **JAUNALIETUVIŲ DOVANA.** Rugpjūčio 23-ąją – Juodojo kaspino dieną Lietuvos valstybiniam muziejui Seimo narys, "Jaunosios Lietuvos" vadovas Stanislovas Buškevičius įteikė dovaną – Atgimimo laikų plakatus bei kelis šimtus Lietuvos piliečių grąžintų sovietinių karinių biletų.

• **NUMATOMAS BENDRADARBIAVIMAS.** Naujosios sąjungos pirmininkas A. Paulauskas neatmeta galimybės po Seimo rinkimų bendradarbiauti su kadenciją baigusio Prezidento A. Brazausko vadovaujama socialdemokratinė koalicija. Nepaneigiama galimybė, kad susiklosčius tam tikroms aplinkybėms gali būti formuojama porinkiminė valdančioji koalicija su kairiaisiais. Esą "Naujoji Sąjunga" laikosi pragmatiškos pozicijos – nedeginti tiltų su kairiaisiais, nes neaišku, ar keturios "Naujosios politikos bloko" partijos gaus pakankamai vietų Seime, kad galėtų formuoti naują vyriausybę.

• **MOKESČIŲ POLICIJOS PAREIGŪNAS – KONTRABANDININKAS?** Specialiųjų tyrimų tarnybos Kauno apygardos pareigūnai sulaukė kontrabanda ir mokesčių slėpimu įtariamą Mokesčių policijos departamento Vilniaus apskrities vadovą M. Silickį. Sulaikomas jis bandė bėgti – savo "Volkswagen Passat" trenkė į jam kelią užstojusius pareigūnų automobilius. Prisdengdamas giminaičių firmomis, komisaras galėjo organizuoti šaldytų vištų šlaunelių kontrabandą ir uždirbti kelis milijonus dolerių. (*Eltos, BNS ir kitas žinias siunčia Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras*)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Didelį smūgį Rusijos karinio jūrų laivyno vadovybei krito nelaimė Barenco jūroje – paskendo modernus povandeninis laivas su 118 žmonių įgula. Visi jie žuvo. Laivas "Kursk" tarp kitų 20 karo laivų dalyvavo karinėse pratybose. Pagal NATO klasifikaciją "Kursk" prilyginamas "Oscar-II" klasės povandeniniams laivams. Jo įguloje buvo 48 įvairaus rango karininkai.

Pratybos prasidėjo, esant prastam orui. Pirmuosiuose Rusijos pranešimuose buvo kalbama tik apie techninius nesklandumus. Tik gerokai vėliau admiralai pranešė apie povandeniniame laive įvykusius sprogimus ir jo gelbėjimo darbus.

Laivui nugrimzdus ant jūros dugno, Vakarų valstybės siūlėsi tuoj pat atsiųsti savo specialistus ir aparatus, tačiau Rusijos karinė vadovybė išdidžiai tuos pasiūlymus atmetė sakydama, kad nelaimės vietoje jau sutelkta maždaug 16 laivų, atvykusių į pratybas. Rusijos karinio jūrų laivyno spaudos tarnybos viršininkas Igor Dygala televizijos programoje įrodinėjo, kad "Kursk" gelbėjotai "dirba labai ištvėringai ir rodo didelį profesionalumą". Rusijos gynybos ministras Igor Sergejev aiškino, jog gelbėjimo darbams trukdo stipri audra ir blogas matomumas. Bene daugiausia tiesos buvo karinio jūrų laivyno vyriausiojo vado, admiral Vladimiro Kurojedovo pranešimuose, kuriuose pažymima, kad sunku nuspėti šio sprogimo

SPROGIMAS RUSIJOS ATOMINIAME LAIVE

poveikį nugrimzdusio povandeninio laivo įgulos narių gyvybei, nes dar nežinoma, kokia padėtis laivo viduje, kiek dalių užsemta vandeniu, koks slėgis ir kokia temperatūra bei kokios deguonies atsargos.

Norvegijos narai ir Didžiosios Britanijos specialūs gelbėjimo laivas pasiekė nelaimės vietą rugpjūčio 21 d. Amerikos vyriausybei patarus ir pačios Rusijos spaudai spaudžiant, karinė vadovybė sutiko, kad atvyktų norvegai ir anglai su savo įrankiais ir patyrusiais specialistais. Tačiau išvakarėse jau buvo paaiškėję, kad sproginimas "Kursko" laive pačiomis pirmosiomis minutėmis nulėmė įgulos likimą. Pats prezidentas Vladimir Putin, atskubėjęs iš pietinio Juodosios jūros kurorto į šiaurę, pareiškė, kad "tenka apgailestauti, jog ne mes, bet aplinkybės lemia, kaip toliau viskas susiklostys". Jis tada išreiškė viltį, kad, jei tik bus įmanoma, bus išgelbėti visi, kuriuos dar galima išgelbėti.

Nors Sovietų Sąjungai žlugus dėl lėšų stokos Rusijos kariuomenė buvo gerokai sumažinta, tačiau Kremlius nenutraukė povandeninių karo laivų statybos. Severodvinsko laivų statybos įmonės gamina povandeninius laivus su dyzeliniais varikliais ir parduoda juos Kinijai, Indijai ir Iranui. Prie Šiaurės jūros esantys karo pramonės centrai savo laivynui neseniai sukūrė naują modelį, pavadintą "Akula" (ryklys). Barenco jūroje nuskendęs povandeninis laivas "Kursk" galėjo nešti branduolinius užtaisus. Jis galėjo būti varomas ir branduoliniais varikliais. Laivyno pranešimuose nurodoma, kad nelaimės metu jie nebuvo naudojami.

Rusijos prezidentas Vladimir Putin šių metų pavasarį

vieną naktį praleido atominio povandeninio laivo kajutėje. Tuo jis norėjęs parodyti, kad povandeniniai laivai laikomi labai svarbia Rusijos strateginių planų dalimi. Sakoma, kad iki 2003 metų net 60 proc. ilgo nuotolio branduolinių raketų bus įtaisytos didžiuosiuose povandeniniuose laivuose. Šiuo metu laivai nešioja "ūk" 43 procentus. Nuskendęs povandeninis laivas buvo pastatytas jau "demokratinėje" Rusijoje ir karo laivynui perduotas 1995 metais.

Tuo pačiu metu, kai Šiaurėje – Barenco jūroje prasidėjo karo laivyno pratybos, Pietuose – Viduržemio jūroje pasirodė Rusijos lėktuvnešis "Kuznecov". Šia proga reporteriai priminė naujojo prezidento V. Putino pažadus, kad Rusija buvo ir vėl bus pasaulio jūrų galybė, sugebanti "apsaugoti" jūros kelius ir prekybos uostus. Jau po Sovietų Sąjungos žlugimo Rusija pagamino 20 povandeninių laivų. Penkis laivus karo laivyno vadovybė gavo po 1995 metų.

Užsienio komentatoriai stebisi, kad Rusijos vadovai sutiko šią nelaimę visai nepasiruošę. Tokio masto pratybose reikėjo turėti ir gelbėjimo aparatūrą. Laivyno vadovybė net nežinojo, kiek įgulos narių yra nuskendusiam laive. Jūros dugne įvykusius sprogimus tarsi žemės drebėjimo atgarsius pirmieji išgirdo norvegai, britai, amerikiečiai. Įgulos šeimų nariams labai nepatiko Maskvos atsakymas priimti kitų šalių pagalbą. Pavyzdžiui, Norvegija siūlė atsiųsti narus, kurie dirba po vandeniu prie naftos gręžimo šaltinių ir nėra jokie kariniai žvalgai. Maskva pakvietė užsieniečius tik JAV prezidento B. Clinton ir gynybos sekretorius Cohen raginimu.

Keliais sakiniiais

• Lenkijoje spalio mėnesį bus renkamas šalies prezidentas. Į šią vietą kandidatuoja dabartinis prezidentas Alexander Kwasniewski, išrinktas 1995 metais ir prezidentu jau buvęs Lech Walęsa. "Solidarumo" veikėjai tvirtina, kad L. Walęsa negaus šios organizacijos balsų, nes jie parinko jaunesnį ir galesnį kandidatą Marian Krzaklewski.

Lenkijos specialūs teisės nusprendė, kad du pirmieji kandidatai gali daly-

vauti rinkimuose, nes nustatyta, kad jie nėra praeityje buvę komunistinio saugumo agentais. Yra tik vienas kandidatas, ekonomistas A. Olechowski, kuris sakėsi buvęs agentu, bet vis vien kandidatuosias.

• Naujasis Meksikos prezidentas Vincente Fox, laimėjęs rinkimus liepos 2d., viešėjo JAV-se ir siūlė įsteigti bendrąją rinką tarp JAV, Meksikos ir Kanados. Jis sakė, kad Europos Sąjunga prasidėjo nuo plieno ir akmens

anglies rinkos.

• Dėl sausros Brazilija šiemet pagamins mažiau apelsinų sulčių, todėl pakils šio gėrimo kainos.

• Daug ašarų išliejo abiejų dalių korėjiečiai, kuriems buvo leista susitikti. Šimtas žmonių atvežta iš komunistinės Šiaurės Korėjos į Pietų Korėją. Daugelis nežinojo ar jų giminės yra gyvi, nes nieko apie juos negirdėjo per 50 metų. Šimtas Pietų Korėjos gyventojų apsilankė Šiaurės (Nukelta į 3 p.)

Redaktoriaus skiltis

Atsivėręs pasaulis

Elektroninio pašto dėžutėje laiškelis:

"Labas rytas! Rašome tau iš Švedijos kaimo bibliotekos. Pervaziavome visą Lenkiją, o paskui keltu atplaukėme į Švediją. Labai smagi kelionė!"

Su linkėjimais..."

Akimirksniu įsivaizdavau savo gerus pažįstamus, jaunus žmones, riedančius 16-kos metų senumo, šilto ir šalto mačiusiu mažyčiu automobiliuku ir smalsiai besidairančius į jiems dar mažai tepažįstamos šalies gamtovaizdį. Ką tik sugrįžę iš visuotinio anykštėnų suvažiavimo, likusias atostogų dienas jie nusprendė panaudoti kelionei į šią senos vakarietiškos kultūros šalį.

Po poros dienų prie redakcijos sutikau jau ne vienam Amerikos lietuviai pažįstamą fotomenininką Mindaugą Kavaliauską ir jo žmoną – sociologijos daktarantę Kristiną. Klausiausi jų išspūdingo pasakojimo apie aplankytą šalį, susidomėjimą pasaulio kultūros lobynu. Mažytės mašinėlės bagažinė užpildyta foto menininko darbais, knygomis, rankraščiais, foto grafo reikmenimis. Vos keli būtiniausi, kuklūs asmeniniai daikteliai. Bet koks didžiulis žinių ir išspūdingų turtas jau sukaupytas: laisvas labiausiai paplitusių pasaulyje kalbų vartojimas, puikus orientavimasis mokslinės informacijos labirintuose, daugybė kūrybinių sumanymų. Jų klausantis kartais atrodydavo, kad bendrauju su patyrusiais, daugelio metų patirtį sukaupusiais kultūrininkais. Tačiau mano svečiai buvo vos suspėję sutikti savo 25-ąjį gimtadienį (abu jie – vienmečiai).

Buvo laikas, kai žmogus su nemaža baime leisdavosi į gretimą kaimą ar parapiją. Kokių tik pasiteisinimų neturėta: nėra laiko, nėra lėšų... "O ir ko aš ten nemačiau?" – ne vienas atšaudavo.

Mano kartos žmonės – Lietuvos okupacijos laikotarpio vienmečiai – net ir norė-

dami keliauti, tuoj pat išitinkindavo, kokias ribotas galimybes teikia svetimųjų režimas. Jei turi pinigų (o tai būdavo gana retai), jei turi valdžios pasitikėjimą (tai būdavo dar rečiau), gali nuvažiuoti į vieną kitą "socialistinio lagerio" šalį. Apsilankymas "kapitalistinėse" valstybėse būdavo ypatingai ribojamas. Jokia paslaptis, kad ne vienam, norinčiam aplankyti Amerikoje ar tuometinėje Vakarų Vokietijoje gyvenusius artimus gimnaisčius, leidimas išvykti būdavo pasiūlomas tik su sąlyga – imtis šnipo pareigų. Nesutikę teikti "paslaugas" KGB ne tik negalėdavo tikėtis pamatyti artimuosius, bet netgi sulaukdavo aršaus persekiojimo. Norėdami to išvengti, kai kurie "dėl šventos ramybės" panašius sutikimus pasirašydavo, tačiau rimtai jų vykdyti nesiruošdavo. Tačiau jų laukdavo neramūs laikai: saugumiečiai savo aukų ramybėje nepalikdavo.

Šiandieninis Lietuvos jaunimas apie tokius pavojus neretai net nėra girdėjęs. Jau ni laisvi žmonės keliauja ten, kur tik randa galimybę, kur gali gauti žinių, naudingų savo būsimajai profesinei veiklai.

Tačiau yra ir kita šio reikalo pusė. Lietuvos ūkio suirutė ir bedarbių versta vertė žmones ieškoti išeities. Ne vienas jų mato emigracijoje. Ir nors svetimose šalyse niekas su ištiesta užteptos duonos rieke nelaukia, tačiau ryžtingesnieji nugalė visus sunkumus. Po kurio laiko jie nors ir gana kukliomis sumomis, bet jau pradeda paremti tėvynėje likusius savo artimuosius. Kai kurie puoselėja viltį sukaupiti šiek tiek pinigų ir, grįžus į Lietuvą, imtis privataus verslo. Kai kam net pavyksta įkurti mišrias – Lietuvos ir kitos valstybės įmones, prekybos agentūras. Per užsienyje įsidarbinusius plečiasi Lietuvos ekonominiai, moksliniai ir kultūriniai ryšiai su kitomis valstybėmis.

Juozas Žygas

Jau keletą metų audros debesys slankiojo po Europos dangų. Bet iš pradžių tai lietė Reinlandą, Saro kraštą, o kiek vėliau – Austriją ir Sudetų... Tačiau tai buvo tolimi, mums beveik nežinomi kraštai. Mes tikėjome, kad tai Lietuvos nepalies! Tada mums atrodė, kad Lietuva nėra ant didžiųjų grobikų kelio. Be to atsiminėme Seimo rinkimų proga prie neolituanų rūmų, skersai Parodos gatvės kabojusį plakatą: "TAUTA, BŪK RAMI. VADAS BUDI!". Todėl jautėmės saugūs, anot paplitusio priežodžio, "kaip pas poną Dievą už ausies".

Lėktuvai, vežiojantys įvairių valstybių užsienio reikalų ministrus ir net premjerus, skraidė iš sostinės į sostinę. Mes dar atsiminėme įvykius, vykusius beveik prieš metus laiko, kai lenkų minios Vilniuje rengė demonstracijas ir nešė plakatus: "MARŠALE, VESK MUS Į KAUNĄ!". Dabar, kai jautėme Varšuvos nervingumą, mūsų nuotaika gerėjo. Atrodė, kad Vokietijos-Lenkijos karas jau yra neišvengiamas. Varšuvos radijas, kurio laidų mes mėgdavome klausytis, nes vakarais būdavo perduodama gera šokių muzika (be polkų ar polonezų), vietoje tango pradėjo groti kariškus

TIKĖJOMĖS, KAD KARAS NEPALIES

maršus ("Marš, marš, Dobrowski!" ir pan.). Bet mūsų tai per daug neįaudino. Pirmiausia, kaip jau minėjau, klaidingai vylėmės, kad Lietuva liks nepaliesta, o antra, lenkų padarytų skriaudų dar nebuvo užmirę ir "akies ant jų" neturėjome. Ne taip, kaip dabar, kai Lietuvos aukšti pareigūnai tiesiog mėgaujasi tariama draugyste su Lenkija.

Vakarų šalių delegacija vedė derybas Maskvoje, bet iš to nieko gero neišėjo. O po kelių dienų labai žemai, virš Savanorių (Ukmergės) prospekto praskrido iki tol nematyto dydžio lėktuvas. Po kelių dienų per radiją išgirdome, kad Vokietija su Rusija sudarė sutartį. Tą pačią žinią perdavinėjo vaikai, Laisvės alėjoje sūkaudami apie skubias telegramas.

Netrukus Londonas paskelbė, kad Didžioji Britanija garantuoja Lenkijos sienų neliečiamumą. Bet tai Vokietijos apetito tikrai nesumažino. Hitleris tikriausiai netikėjo jokiais Londono pažadais ir garantijomis.

Po kelių dienų, t.y. 1939 m. rugsėjo 1 d., Kauno radijas beveik be perstojo skelbė, kad prasidėjo karas. Paaiškėjo, kad apie 4:30 ryto Vokietija, nepaskelbusi karo, užpuolė Lenkiją. Žinių agentūros pranešinėjo, kad vokiečių lėktuvai bombarduoja jos oro uostus, geležinkelio mazgus, o kariuomenė puola visu frontu. Londonas ir Paryžius protestuoja, bet karo veiksmų dar nesiima. Girdint vokiečių

pranešimus, darėsi aišku, kad Lenkijos dienos – jau suskaičiuotos. Per Varšuvos radiją beveik kas pusvalandį nerimastingu balsu buvo perduodama: "Uwaga, uwaga, nadchodzi..." Iš pradžių net nesupratome, ką tai reiškia, bet netrukus paaiškėjo, jog skelbiama apie artėjančius priešo lėktuvų antpuolius. Mums buvo lyg ir smagu, kad lenkai gauna į kailį. Tik rūpėjo, kad nesubombarduotų tuo metu dar jų užgrobtą Vilniaus. O dėl Varšuvos visai nesijaudinome.

Tuo metu net į galvas neateidavo mintis, kad karas netrukus ir mus palies. Ir ne tik palies, bet būsime priversti net savo namus palikti. Nemanėme, kad tas karas taip pakeis Europos žemėlapi. Net minties nebuvo, kad ir lietuviams teks tiek daug kraujo paaugti karo dievaičiui, kad ištisos šeimos su mažais vaikais bus iš savo namų išplėtos. Tokių pasekmių net sapne nesapnuodavome.

Vaikystėje ir jaunystėje visokių kelionių aprašymų prisiskaitęs, svajonėse "keliaudavau" po įvairius kraštus, bet kad pasaulis taip pasikeis, net įsivaizduoti negalėjau. Tačiau likimas kartais ima ir iškrečia tokius pokštus, kurių ir sapnuoti niekada neteko.

Lietuva daug kraujo (o ypač po karo) prarado. Guodėmės tik tuo, kad ji atgavo Vilnių ir Klaipėdą. Tačiau iki laisvės atgavimo teko laukti dar ilgus dešimtmečius.

Tarptautinių įvykių apžvalga

(Atkelta iš 2 p.)

litiką, ūkinius sunkumus ir juos lydinčią nedarbą.

* Libijos diktatorius Maommar Ghadafi išleido milijoną dolerių, išpirkdamas musulmonų laikomus įkaitus Filipinams priklausančioje Jolo saloje, kurioje sukilėliai reikalauja nepriklausomybės. Libijos vadovas išreiškė pagaidavimą, kad išpirktieji vakariečiai jį aplankytų.

* Palestiniečių vadovas Yasser Arafat aplankė 20 pasaulio šalių, tarp jų Rusiją, Vietnamą, Kiniją, Indoneziją, Japoniją. Jis prašė paremti palestiniečių reikalavimus įkurti Viduriniuose Rytuose savo valstybę. Izraelyje derybas tęsia specialus JAV pasiuntinys Dennis Ross. Jis pasakė, kad JAV prezidentas B. Clinton daugiau nebekvies Izraelio ir palestiniečių vadų susitikti Camp David vasarvietėje.

• Rugsėjo 17 d. Latvijos sostinės Rygos prekybos centre sprogo dvi bombos. Nukentėjo 21 žmogus. Tarp sužeistųjų buvo ir policijos vadas Valdis Pumpers. Dar nežinia, ar tai – teroristų išpuolis, ar kelių verslo grupuočių tarpusavio kovos.

• Rugsėjo 20 d. Čėčėnijoje įvyko Rusijos okupacinės karinės valdžios surengti rinkimai. Buvo renkamas atstovas į Rusijos Dūmą, kuris "atstovausiąs" Čėčėnijai. Sostinės Grozno (Džohargalos) gatvėje sprogo dinamito prikrautas automobilis. Žuvo du civiliai, sužeisti keturi rusų milicininkai.

• JAV muitininkai išaiškino slaptą alkoholio verslą. Mafija iš New Jersey siuntė gryną spiritą į Rusiją kaip skystį automobilių langams valyti. Rusijoje jis būdavo atskiedžiamas ir paverčiamas į degtinę.

LEMTIES KILPA

Lakūno Rimanto Stankevičiaus žūties 10-osios metinės

Janina Stankevičiūtė-
Jakubauskienė

Vėjas ūžia,
propeleriai gaudžia,
Eskadrilė pakilo aukštai.
Melsvos akys

sužibo pro kaukę
Sudie, žeme ir gimti laukai...

Ši daina buvo mėgstamiausia mūsų vaikystėje. Mes, tiesa, nė vienas netikėjome, kad Rimantui pavyks įgyvendinti savo svajonę. O jo svajonė buvo tapti lakūnu. Lakūnu jis tapo, bet deja... Likimo nepaklausi – kodėl? Jo nuosprendžius mums tenka priimti be išlygų – tokius, kokie yra, nors širdgėla šauktųsi Aukščiausios teisybės, keltų tūkstančius klausimų. Daugelis jų, deja, taip ir liks be atsako. Kas šiandien gali pasakyti, kodėl žymiam lakūnui bandytojui buvo lemta žūti tokioje, palyginti su jo kasdieniniais darbais, nesudėtingoje situacijoje? "Mirties kilpa", kuri 1990 m. rugsėjo 9 d. Italijos padangėje Rimantui buvo lemtinga, tokiems lakūnams, kaip jis – ne daugiau kaip pirmoji abėcėlės raidė. Mįslė slypi kitur: kokie veiksniai nubrėžė šią, taip nepanašią į jo braižą, erdvėje neišsitemusią kilpą? Kokios aplinkybės užbraukė net ir tokio didelio profesionalo, koks buvo Rimas, sugebėjimus bei patyrimą?

Tačiau mįslė buvo ir visas Rimanto Stankevičiaus gyvenimas. Kol jis buvo gyvas, apie jį, apskritai, nedaug kas žinojo. Net ir mums, savo artimiausiems žmonėms, jis negalėjo pasipasakoti, bijodamas, kad jo darbo paslaptys plačiau nepasklistų. Po to, kai vadinamoji SSSR pradėjo irti, vienas žurnalas išspausdino daugkartinio naudojimo kosminio laivo pilotų – kosmonautų nuotraukas. Ten buvo ir Rimanto nuotrauka. Paskui, kai 1988 m. lapkričio 15 d. kosminis laivas "Buran", apsukęs du ratus žemės orbitoje, automatikos valdomas nusileido į Boikonūro kosmodromą, buvo nutarta tokį skridimą pakartoti... po poros metų ir tik tada pradėti galvoti apie kosmonautų pilotuojamą "Buran" skrydį į kosmosą. Visi anksčiau skridę kosmonautai iš kosmoso į žemę leisdavosi kapsulėje, po didžiulio parašiuoto kupolu. Tuo tarpu daugkartiniai kosminiai laivai į žemę sugrįžta, nusileisdami kaip lėktuvai. Todėl, kai Sovietų Sąjunga ėmėsi šios programos, būsimuosius kosminio lėktuvo pilotus atrinko iš geriausių lakūnų bandytojų. Sugrįžęs iš kosmoso, "Buran" nuo centri-

Lėktuvų bandytojas, kosmonautas Rimantas Stankevičius

nės tako linijos nukrypo tik 1 metrą ir 20 centimetrų.

Nors kosminis laivas leidosi vienintelį kartą, bet nusileidimo takas ištiesai išmargintas juodais ratų pėdsakais. Daugelį jų paliko Rimo pilotuojami lėktuvai. Jis tikėjo dideliais siekiais. Apie tai, kad jo darbas nebuvo įvertintas, žmonės prašneko tik dabar. Jie pagaliau suprato, kad su kiekviena kylančia raketa ore ištirpsta nesugražinami milijonai.

Diktofono juostelėje liko Rimanto pasakojimas:

... Pradėjo 1976 metais. Prie manęs priėjo Saša Lysenka: "Noriu pasikalbėti". Taip ir taip, darys laivą. Yra konstruktoriai, reikalingi lakūnais. Aš jau, sako, parašiau pareiškimą. Ir tu rašyk." Parašiau. Iš viso parašė penki žmonės. Susitikom su programos krikštatėviu Glebu Lozino-Lozinskiu. Jis daugmaž apšvietė, sakė, pradėsim nuo medicinos komisijos...

Buvo nutarta iš pradžių pakelti juos į orbitą įprastais kosminiais laivais "Sojuz". Reikėjo apsiprasti su nesvarumu, įsitikinti, kad išliks darbingi, nes ateityje teks pilotuoti į Žemę sugrįžtantį kosminį lėktuvą. 1982 m. vasario 12 d. Rimantui buvo suteikta kosmonauto - bandytojo kvalifikacija.

Šiaip jau vadinamieji trajektoriniai skraidymai prasidėjo kur kas anksčiau, negu 1981 metais. Ieškodami, koks lėktuvas galėtų leisti pana-

šiai kaip sunkus, mažais sparnais, be jokių variklių daugkartinis kosminis laivas, lakūnai bandytojai išmėgino daugybę lėktuvų bei įvairiausių skridimo režimų. Pagaliau buvo įsitikinta, jos geriausiai tiktų bemotorio naikintuvo MIG-25 žemėjimas ir TU-154 trajektorija, kai leidžiantis du lainerio varikliai perjungiami taip, kad trauktų atgal. Tokiu, švelniai tariant, neįprastu būdu Rimantas leidosi daugybę kartų. Ne tik TU-154 kabinoje, su smailianosiu, kone besparniu naikintuvu MIG-25, išjungęs variklių trauką. Rimantas dešimtis kartų taikėsi į oro uostą ne tik dieną, bet ir naktį, ir net debesyse.

Vėliau, artėjant raketos - nešėjos "Energija" ir prie jos pritvirtinto kosminio laivo "Buran" skrydžiui į kosmosą, būsimasis skridimas būdavo imituojamas treniruokliuose. Automatika, sakytum, repetuoja visą programą – nuo pat paleidimo akimirkos. Vis dėlto imitacija baigdavosi tikru skridimu: tuo metu, kai pagal programą besileidžiantis iš kosmoso "Buran" turėtų būti 10 km aukštyje, į eksperimentą įsijungdavo ore savo eilės laukęs lėktuvas TU-154. Tą akimirką jis imdavo automatiškai leisti staigiąją "Burano" trajektoriją. Lakūnai - bandytojai tik stebėdavo automatikos darbą, pasiruošę akimoku perimti lėktuvo valdymą. Visuotinai pripažinta,

(Nukelta į 5 p.)

Pasaulis ir Lietuva

* **JUODOJO KASPINO DIENA.** Lietuvoje iškeltos valstybinės vėliavos su gedulo kaspinais, pažymint Molotovo-Ribentropo pakto, leidusio pavergti Baltijos šalis, metines. Pirmą kartą viešai Molotovo-Ribentropo pakto metinės Vilniuje buvo paminėtos mitingu 1987 metų rugpjūčio 23 d. Vilniuje prie paminklo Adomui Mickevičiui, nepaisant tuometinės sovietinės administracijos draudimo. 1989 metais, minėdami pakto pasirašymo metines, šimtai tūkstančių Estijos, Latvijos ir Lietuvos gyventojų, sudarę gyvą grandinę, susikišo rankomis, taip parodydami tarpusavio solidarumą. Ši grandinė nusidriekė nuo Vilniaus iki Talino. Dar po metų, 1990-aisiais, Lietuvos Sąjūdis surengė demonstraciją prie Lietuvos ir Lenkijos sienos. Šiomet Lietuvoje nevyksta jokių stambesnių renginių Juodojo kaspino dienai pažymėti. Latvijoje Juodojo kaspino dienos proga sąjunga "Tėvynei ir laisvei" surengė eitynes ir mitingus prie Rusijos ir Vokietijos ambasadų. Oficialių renginių, skirtų šiai datai, nėra numatyta. *BNS*

* **ESTIJOJE LENGVIAU?** Latvijos ir Lietuvos pareigūnų teigimu, pastebimas šių šalių verslininkų polinkis registruoti savo firmas Estijoje, kur taikomos tam tikros mokesčių lengvatos. Lietuvoje kol kas nagrinėjamas šio reiškinio poveikis mokesčių surenkamumui, o Latvijoje jau svarstomos galimos "atsakomosios" priemonės. *ETA*

* **PERSPĖJIMAS.** Vašingtono konsultacinė firma "McConnell International" paskelbė pranešimą, kuriame teigiama, kad daugelis besivystančių valstybių liks pralaimėjusių pusėje, jei nebus sudarytos galimybės modernių technologijų vystymuisi. Tokios valstybės, kaip Estija, Pietų Korėja ir Kosta Rika buvo gerai įvertintos, o Rusijai, Indonezijai ir Saudo Arabijai reikia labai stipriai pasitempti. Tyrimė apžvelgiamos 42 pasaulio valstybės. Vidurio ir Rytų Europos šalys pranešime įvertintos kaip labiausiai pasiruošusios šiems procesams, kadangi jų gyventojai pasižymi aukšta kvalifikacija ir yra tinkama intelektualinės nuosavybės apsauga. *REUTERS*

* **RESPUBLIKONŲ KANDIDATO PAŽADAS.** Respublikonų partijos kandidatas į JAV prezidento postą George Bush, atsakydamas į JAV Lietuvių bendruomenės vadovės Reginos Narušienės laišką, pareiškė, kad būtina tęsti NATO plėtrą ir priimti į ją valstybes, gerbiančias demokratijos bei laisvos rinkos principus, turinčias pliuralistines politines sistemas. Pasak G. Bush, demokratinės Rusijos sukūrimas taip pat yra svarbus visai Europai, tačiau Rusija niekada neturės veto teisės, sprendžiant NATO plėtros klausimus. *ELTA-ETA*

* **KAS PATEKS PIRMIAU?** Slovakijos ir Slovėnijos užsienio reikalų ministrai mano, jog politiniai motyvai, o ne geografiniai ar ekonominiai veiksniai lems, kurios kandidatės pirmiausia bus priimtose į Europos Sąjungą. Slovėnijos užsienio reikalų ministras Alojz Peterle teigė, jog Slovakija ir Slovėnija turėtų būti tarp pirmųjų kandidačių. Jo manymu, būtų logiška pirmiausia pakviesti tas šalis, kurios šaltojo karo metais turėjo sieną su "geležine uždanga". Slovakijos užsienio reikalų ministras Eduard Kukan sutiko, kad nepaisant pastangų, galutinį sprendimą nulems politiniai motyvai. *REUTERS*

* **PRISIPAŽINIMAS.** Norvegijos narams nustačius, kad nuskendęs Rusijos atominis povandeninis laivas "Kursk" yra užpildytas vandens, Rusijos Šiaurės karinio laivyno vadas Viačeslav Popov oficialiai pripažino, kad žuvo visa 118 asmenų "Kursko" įgula. *ITAR-TASS, INTERFAX*

* **KAS DALYVAVO RINKIMUOSE?** Rusijos pareigūnų duomenimis, Čečėnijoje surengtuose Rusijos Dūmos deputato rinkimuose dalyvavo apie 60 proc. į rinkėjų sąrašus įtrauktų asmenų. Čečėnų teigimu, rinkimuose dalyvavo tik Čečėnijoje esanti rusų kariuomenė ir mažytė rusų remiančių čečėnų mažuma. *ITAR-TASS, REUTERS, BNS*

* **OPOZICIJA ĮSPĖJA.** Baltarusijos opozicijos vadovai nusiuntė laišką Europos organizacijoms ir didžiausių Vakarų šalių politikams, ragindami nepripažinti parlamento rinkimų Baltarusijoje. Jie nurodo, kad "prezidentas Aleksandr Lukašenka neįvykdė nė vienos iš keturių tarptautinės bendrijos iškeltų sąlygų, be kurių neįmanoma surengti demokratiškų parlamento rinkimų". Opozicijos atstovai reiškia viltį, kad tarptautinės bendrijos pozicija bus nuosekli, principinga ir neprivers Baltarusijos visuomenės nusivilti Europos vertybėmis. *INTERFAX-ZAPAD*

* **MAŽĖJA PASITIKĖJIMAS.** Rusijos prezidento Vladimiro Putino vertinimas sumažėjo po atominio povandeninio laivo "Kursk" katastrofos. Dabar jo veiklą valstybės vadovo poste remia 65 proc. Rusijos gyventojų, tuo tarpu liepos pabaigoje tokių buvo 73 proc. Padaugėjo Rusijos piliečių, nepritariančių jo veiklai. 23 proc. apklaustųjų mano, kad Rusijoje dabar nėra pasitikėjimo vertų politikų. *INTERFAX*

LEMTIES KILPA

(Atkelta iš 4 p.)

jog automatinis nusileidimas lakūnui bandytojui – psichologiškai daug sudėtingesnis, nei pačiam pilotuojant lėktuvą...

Automatinis "Burano" skrydis į kosmosą įvyko vėlu 1988 m. rudenį. Žemės atmosferoje kosminis lėktuvas pabuvojo kur kas anksčiau. Pirmą kartą 1985 m. lapkričio 10 d. "Buraną" į orą pakėlė Rimantas Stankevičius ir Igor Volk. Tai buvo nepaprastas įvykis net ir visko mačiusiame bandymų oro uoste. Nepaisant didelio slaptumo, pirmojo skridimo dieną ant namų stogų sėdėjo pusė miesto. Rimantas buvo labiausiai patyręs lakūnas bandytojas – mokytojas ir autoritetas. Jis – kosmonautų bandytojų rengimo komplekso viršininko pavaduotojas skraidymams.

Rimantas gimė 1944 m. liepos 26 d. Marijampolėje. Vaikystė prabėgo ant Šešupės kranto. Ten tykioje S. Daukanto gatvelėje tėvai turėjo nuosavą namą. Rimui lėktuvai parūpo labai anksti. Jis piešė juos visur, net ant kepurų. Lėktuvų buvo pilni jo vadovėliai ir sąsiuviniai. Knygų su lėktuvų paveikslėliais jis gaudavo už paslapčia nuo palties atrėžtą lašinių bryzą, kurį išsimainydavo pas sovietų kareivius (Marijampolėje buvo didelis desantininkų batalionas).

Kai Rimas mokėsi jau paskutinėse klasėse, atostogų į Marijampolę sugrįždavo Černigovo karo aviacijos karo mokyklos kursantas Juozas Žilionis. Pažintis su juo

Rimui buvo lemiama. Jis jau žinojo savo artimiausią ateitį – kur reikės mokytis, kaip ruoštis lakūno mokslams.

Pamokytas jau beveik tikro lakūno, Rimantas ėmė lavinti vestibuliarinį aparatą: kasdien ilgiau ir ilgiau užsimerkęs sukrovosi vilkiuku. Jau dešimt ir penkiolika sukimosi minučių neišmušdavo jam iš po kojų žemės. Tos treniruotės Rimantui labai pravertė ateityje – jis niekada nepatyrė vargo, sukamas centrifugoje.

Į Černigovo aukštąją karo aviacijos mokyklą Rimantas įstojo 1962 metais. Įstojo gana sunkiai, nes tais metais į šią specialybę buvo didžiulis konkursas. Medicina neprikišo, tačiau ne lietuvių kalba atsakinėti per egzaminus fiziką ir matematiką buvo sunku. Egzaminus, tiesa, jis išlaikė, bet pritrūko balų. Tada trečiakursis Juozas Žilionis bematant surengė tikrą tautiečio gynimo kampaniją: varstė štabų duris, įrodinėjo, kad tą vaikiną būtina palikti mokykloje. Kartu su kitais bendramoksliais įtikinėjo vyresnybę, kad jie už savo pinigus nupirksią būsimajam lakūnui uniformą. Tad mokyklos viršininkui galų gale neliko nieko kito, kaip nusileisti. Už tai, kad tapo lakūnu, Rimantas visada liko dėkingas J. Žilioniui.

Lakūnų mokykloje Rimantas išsyk tapo pirmūnu. Visais lėktuvais, kurie buvo skraidymų programoje, jis pirmas iš grupės pradėdavo skraidyti savarankiškai (aviacijoje nėra aukštesnio įvertinimo už teisę skristi pir-

mam).

Tuo po lakūnų mokyklos baigimo jį išsiuntė į Lenkiją. Tais pačiais metais Rimantas vedė mano geriausią draugę Ireną Sodaitytę. Paskui – keturiolika karštų karo mėnesių Egipte. "Kai zinodavai, kad artėja *Fantomas*, – sakė Rimas – "nuo įtampos virpėdavo kojos". Sovietų MIG-ai tiems lėktuvams gerokai nusileisdavo. Ne visiems jų lakūnams pavyko gyviems sugrįžti iš svetimos dykumų žemės.

Po Egipto tarnyba bloškė jį į sovietų imperijos dykumas. Karščiu alsuojančio Turkestano padangėje Rimantas tapo oro kautynių instruktoriumi. Tačiau jam seniai rūpėjo visai kitokie skridimai. Bandymų oro uostas! Galima tik įsivaizduoti, kiek jis padėjo pastangų, kad atsitiktų toks, atrodo, neįmanomas dalykas: generolai išleido į atsargą bene patį geriausią trisdešimtmetį lakūną. Prašymai ir įtikinėjimai galėjo prašymais ir likti, tačiau tarp kariškių viršininkų atsirado žmonių, kurie, pasak paties Rimo, jį suprato. Nuo tos dienos, kai Rimantas nusivilko karišką arba, kaip jis pats sakydavo, "L. Brežnevo" uniformą, visą savo likusį gyvenimą pašventė lėktuvų bandymams. Per septynerius tokių skraidymų ir bandymų metus Rimas tapo pirmos klasės bandytoju. Kiekvienąsyk jam aukštesnę kvalifikaciją suteikdavo, kaip sako lakūnai, be eilės, t.y. anksčiau, negu leisdavo valdiškų instrukcijų nustatyti terminai.

(Pabaiga - kitoje laidoje)

LR ambasados pranešimas LIETUVOS – JAV VERSLO TARYBA PRADEDA DARBĄ

Vašingtonas, liepos 25 d. JAV Prekybos Rūmuose (*U.S. Chambers of Commerce*) įvyko pirmasis neseniai įsteigtos Lietuvos - JAV Verslo tarybos (*Lithuania - U.S. Business Council*) darbinis posėdis. Verslo tarybos įkūrimo iniciatyva, kurią pradėjo LR ambasados Vašingtone, buvo įgyvendinta po beveik pusmetį trukusio įtempto darbo. Iš JAV verslo pusės aktyviausiai šiame darbe dalyvavo bei steigiamąją grupę sudarė kompanijos: *Phillip Morris, Hughes Network, Williams International, RNG Energy* ir *Lockheed Martin Corporation*. Šalia šių kompanijų, susitikime taip pat dalyvavo *Boeing, ENRON, PlanEcon* ir kitų stambių įmonių atstovai.

JAV Prekybos Rūmai – viena didžiausių verslininkų organizacijų, kurios nariais yra per 3 milijonus JAV verslo įmonių. Ji turi 84 atstovybes užsienio šalyse. Tai, kad prie šios įtakingos verslininkų organizacijos pradėjo veikti Lietuvos-JAV Verslo taryba, rodo JAV verslininkų susidomėjimą investicijų galimybėmis ir prekybiniais ryšiais Lietuvoje.

Į pirmąjį posėdį buvo pakviesti: Seimo pirmininko pavaduotojas Rimantas Dagys, tuo metu darbo reikalais lankęsis Vašingtone, Lietuvos ambasadorius JAV Stasys Sakalauskas bei ambasados ministrė patarėja ekonomikos klausimams Nijolė Žambaitė. Jiems teko apžvelgti šiandienines ekonomikos ir politikos aktualijas

Lietuvoje, atsakyti į klausimus apie ekonominės reformos planus, rengimąsi stoti į Europos Sąjungą, energetikos sektoriaus pertvarkymą, Klaipėdos uosto plėtrą, laukiamą narystę Pasaulinėje Prekybos Organizacijoje (PPO).

Buvo aptarta, kaip vykdyti Verslo tarybos misiją, plėtojant prekybinius bei investicinius Lietuvos ir JAV ryšius, skleisti informaciją apie dvišalę prekybą bei investicijas, paaiškinti abiejų šalių kompanijoms apie verslo ir administravimo praktiką abiejose šalyse, skatinti liberalią Vyriausybės komercinę politiką. Aptarta, kokių konkrečių žingsnių taryba turėtų imtis, skatindama Lietuvos ir JAV verslininkų bendradarbiavimą abiejose valstybėse. Taryba turi galimybę dirbti tiek visose JAV valstijose per Prekybos Rūmų skyrius, tiek ir Lietuvoje, pasitelkusi Rūmų atstovybę – Amerikos-Lietuvos Prekybos Rūmus. Taip pat ketinama aktyviai panaudoti JAV Prekybos Rūmų skyrių, esantį Briuselyje.

Verslo taryba pastoviai platins Jungtinėse Valstijose informaciją apie Lietuvą. Posėdžio proga išleistas pirmasis biuletenis, kuris platina mas JAV Prekybos Rūmų nariams. Jame pateiktos žinios apie naują elektros įstatymą, Lietuvos derybas su JAV dėl narystės PPO, elektroninio parašo įteisinimą, pasirašytus prekybos susitarimus bei prekybos statistika.

Parengė Nijolė Žambaitė
LR Ambasados Vašingtone
Ministrė patarėja

Žinios iš Lietuvos

LIETUVOS ATGIMIMO LAIKŲ ISTORIJOS VERTYBĖS PERDUOTOS MUZIEJUI

"Jaunosios Lietuvos" atstovai Lietuvos valstybiniam muziejui rugpjūčio 23-ąją – Juodojo kaspino dieną įteikė 25 plakatus, su kuriais dalyvavo įvairiuose mitinguose nuo 1988 metų. "Mes laikini, o valstybės atminimas amžinas", įteikdamas dovaną, sakė jaunalietuvių vadovas, Seimo narys Stanislovas Buškevičius. "Tai ne mūsų, o tautos turtas", taip sprendimą perduoti plakatus muziejui aiškino "Jaunosios Lietuvos" pirmininko pavaduotojas, dr. Edvardas Kriščiūnas. Pirmieji plakatai buvo sukurti 1988 metais, o paskutinis, "raginantis rusus išvesti kariuomenę iš Lietuvos", 1992-aisiais. Muziejaus direktorė Bi-

rutė Kulnytė sakė, jog taip organizuotai medžiaga muziejui buvo perduota pirmą kartą. "Šis jaunalietuvių poelgis galėtų būti pavyzdžiu visoms kitoms politinėms organizacijoms", – pažymėjo ji.

Be plakatų, prie kurių sukūrimo prisidėjo tuometiniai Dailės akademijos studentai, muziejui buvo įteikti ir likę neišsiųsti sovietinės kariuomenės kariniai bilietai. Atgimimo laikotarpiu jaunalietuviai, protestuodami prieš sovietinę kariuomenę, Lietuvoje rinko ir į Maskvą išsiuntė apie 7 tūkst. karinių bilietų. (Iš Eltos pranešimo)

NUOSTOLIAI

Seimo centristas Kęstutis Glaveckas mano, kad tik padidėjusios užsienio investicijos gali sumažinti žmonių ir kapitalo "nutekėjimą" iš Lie-

tuvos. Spaudos konferencijoje rugpjūčio 24 d. K. Glaveckas siūlė valdininkams taikyti materialinę atsakomybę už valdymo klaidas, dėl kurių daugėja bankrutuojančių įmonių ir ekonominių emigrantų. Jo teigimu, iš Lietuvos per pastarąjį dešimtmetį gyventi į užsienį išvyko apie 230 tūkst. asmenų arba apie 13 proc. visų mokesčių mokėtojų.

Dėl jų išvykimo, įvertinus prarastas išlaidas išsilavinimui ir negautą vidaus produktą, valstybė neteko 9,4 milijardų litų. Šią informaciją K. Glaveckas pateikė, remdamasis Statistikos departamento, Laisvosios rinkos instituto ir savo asmeniniais duomenimis. Jis pažymėjo, kad ekonominiai emigrantai mažina santykį tarp nedirbančiųjų ir dirbančiųjų pastarųjų nenaudai. Mažėjant nedirbančiųjų,

mažėja išmokos socialinio draudimo sistemai, kuri ir taip yra atsidūrusi sudėtingoje finansinėje padėtyje.

Parlamentaro teigimu, 1993-1996 metais į užsienį buvo išvežamas Rusijoje uždirbtas Lietuvos verslininkų kapitalas, o nuo 1997 metų prasidėjo ir intensyvus žmonių išvykimas.

Įvertinęs išvežto kapitalo dydį ir nuostolius dėl emigracijos, K. Glaveckas teigė, jog 1997 metais Lietuva neteko 3,1 milijardų litų, 1998 metais – 3,4 milijardų, 1999 metais – 3,3 milijardų litų. Į Lietuvą tuo metu iš užsienio buvo įvežta 1997 metais tik 79 milijonai litų, 1998 metais – 1,2 milijardai litų, 1999 – 1,8 milijardai litų.

Centristas mano, kad norinčiųjų emigruoti ateityje gali atsirasti dar daugiau, nes

bankrutuojančių "Oruvos" ir "Inkaro avalynės" bendrovių likimas gali ištikti dar apie 800 įmonių. "Tai tik grandininės reakcijos pradžia", – teigė jis. Pasak K. Glavecko, valdininkai turėtų materialiai atsakyti už blogą valstybinių įmonių valdymą ir privačių įmonių kontrolę.

(Iš BNS pranešimo)

SKAMBINKITE IR TAUPYKITE!

Į Lietuvą – 28 c/min.,
JAV – 7 c/min.

Nėra jokių
papildomų
mokesčių.
Užsakymai
priimami lietuviškai
nemokamu
telefonu

1-888-606-3427
MAXITEL

VISUOMENININKĖ ANGELĖ NELSIENĖ

Milijoninio tiražo dienraštis "The Orange County Register" savo vedamųjų ir komentarų skyriuje 2000 m. birželio 18-osios, sekmadienio laidoje, išspausdino rašytojo John Seiler vedamąjį straipsnį, pavadintą "Ji yra ryški šviesa laisvės siekyje" (*She is a bright light in freedoms cause*). Viršuje pabrėžtas sakiny "Laisvės veidai". Pateikiant straipsnį, skaitytojams paaiškinama, kad šioje rašinių serijoje aprašomi asmenys, propaguojantieji laisvės idealus. Skaitytojams siūloma susipažinti su Angele Nelsiene iš Fullerton, California. Ji jau daug metų dirba Baltijos valstybių žmonių laisvės vardan: pirmiausia nepriklausomybės atstatymas ir išsivadavimas iš Sovietų Sąjungos okupacijos, o po to skatinimas įgyvendinti laisvą rinką ir demokratines reformas. Pažymėta, kad daugiau žinių apie šią veiklą galima gauti, kreipiantis į pačią Angelę Nelsienę elektroniniu paštu: nelsas@world.net.att.net

John Seiler aprašo, kad Angelė Nelsienė ir per patį tamsiausią komunistinės spaudos laikotarpį be pertraukos dirbo pavergtų tautų išlaisvinimo vardan. Netrukus po komunistų ir nacių sandorio (Molotovo-Ribbentropo pakto) sovietų kariuomenė neteisėtai įsiveržė ir okupavo Baltijos šalis. Autorius mini, su koku susijau-

dinimu Angelė pasakoja apie savo senelių ištremimą į Sibirą. Ten jie ir žuvo.

A. Barkauskaitė-Nelsienė su savo tėvais ir dviem seserimis 1944 metais pabėgo į Vakarus. Emigravę į Ameriką, iš pradžių sunkiai vertėsi, tačiau vėliau šioje laisvoje šalyje neblogai įsikūrė. 1960 m. Angelė Čikagoje iškėlė už vietinio verslininko Romo Nelso ir kartu užaugino tris dukras.

Apsigyvenusi Kalifornijoje, Angelė neužmiršo milijonų pavergtųjų ir įsisjungė į vietinę baltijiečių veiklą. Šiuo metu ji yra JAV Lietuvių Bendruomenės Vakarų apygardos pirmininkė bei Amerikos Baltų Laisvės Lygos vykdomoji vicepirmininkė ir direktorė. Straipsnyje cituojamas toks Angelės teiginys: "Mes esame įsipareigoję ir prisiekę saugoti ir ginti savo gimtinių laisvę ir nepriklausomybę".

Toliau rašinio autorius primena, kad su A. Nelsiene šio laikraščio vedamųjų redaktoriai ir rašytojai bendrauja jau nuo 1989-ųjų metų (iš tikrųjų – nuo 1987-ųjų). O 1990-aisiais, pradėjus byrėti Sovietų Sąjungai, ypač pavojingu Lietuvai, Latvijai ir Estijai laikotarpiu, dar labiau suaktyvėjo jos bendravimas su spauda. Skaitytojams primenama, kad 1991-ųjų metų sausyje Sovietų Sąjungos prezidentas Michail Gorbachiov pasiuntė tankus, bandy-

damas užgniaužti Lietuvos laisvės siekius. Tada šių tankų buvo sutraukti 13 lietuvių, savo kūnais gynusių Lietuvos Televizijos bokštą. Tačiau ir po šio baisaus įvykio lietuviai neatsakė smurtu, bet toliau tęsė savo taikingą laisvės reikalavimą. Cituojamas toks p. A. Nelsienės teiginys: "Tai buvo aukščiausio laipsnio lietuvių gyvybės auka už laisvę." Amerikos Baltų Laisvės Lyga žuvusiems už laisvę paskyrė savo organizacijos aukščiausią apdovanojimą – "Laisvės žymenį". A. Nelsienė juos nuvežė į Lietuvą ir įteikė žuvusių artimiesiems. "Žmogaus nepalaužiama dvasinė jėga ir orumas nugalėjo priespaudos grandines ir tironiją", – taip įvykius vertino p. Angelė.

JAV Lietuvių Bendruomenės Vakarų apygardos pirmininkė dėkinga Dievui, kad galėjo gyventi Amerikoje, kuri niekada nepripažino Sovietų Sąjungos įvykdytos Baltijos valstybių okupacijos ir kurioje veikė pavergtų valstybių ambasados. Ji sako: "Kova už laisvę neturi pabaigos. Amerikos baltų laisvės lyga mėgina pagelbėti Lietuvos, Latvijos, Estijos žmonėms įtvirtinti demokratiją,

Amerikos Kongreso rūmuose su garbės svečiu – Estijos prezidentu Lennart Meri (dešinėje) kalbasi Angelė Nelsienė ir LR ambasadorius Stasys Sakalauskas. Šį renginį suorganizavo ir finansavo Amerikos Baltų Laisvės Lyga.

atgimti dvasiškai, atsisukti į Vakarus ir krikščioniškąsias vertybes. Turi būti sustabdyta korupcija ir labiau rūpinamasi visuomenės gerove. Nors yra įgyvendinama demokratija, tačiau šios valstybės ekonomiškai vargsta. Reikia gerinti rinkos ekonomiką ir atskratyti per 50 metų giliai šaknis įleidusio socializmo." Angelė agituoja amerikiečius apsilankyti Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Paskutiniuoju metu A.

Nelsienė daug dirbo, garsindama tarptautinį "Komunizmo aukų ir nusikaltimų įvertinimo kongresą" Vilniuje, įvykusį š. m. birželio 14-15 dienomis. Ji taip pat rinko lėšas šiam renginiui, tačiau pati atvykti negalėjo, nes buvo įsipareigojusi dalyvauti Baltijos valstybių okupacijos 60-mečio minėjime JAV Kongreso rūmuose, Vašingtone.

Parengta pagal "The Orange County Register"

ARCHITEKTO EDMUNDO ARBO DARBŲ PARODA

Vilniuje, Martyno Mažvydo bibliotekoje birželio 14 d. atidaryta išeivijos architekto Edmundo Arbo-Arbačiausko darbų paroda. Kaip parodos atidaryme kalbėjo L.G. Lukošūnienė, "ši data parodai parinkta neatsitiktinai. Birželio keturioliktoji – Gedulo ir Vilties diena, žyminti mūsų tautos naikinimą, trėmimus, mūsų žmonių kryžiaus kelius toli už Lietuvos ribų. Tremtis dažniausiai siejama su Sibiro platybėmis. Tiesa, dabar vis garsiau prabylame ir apie tuos tremtinius, kurie patys pasirinko tremties kelią, ne dėl to, kad to norėjo, o tik okupantų piktų kėslų priversti. Tai žmonės, kurių jaunystė, kūrybinės galios, energija, žinios ir intelektas buvo grubiai išplėsti iš Lietuvos gyvenimo. Nemėgstu žodžių "kas būtų, jeigu...", bet ši sykį ištarsiu juos. Kas būtų buvę, jei šie nuostabūs ir kūrybingi žmonės būtų likę laisvoje Lietuvoje? Bernardas Brazdžionis, Henrikas Nagys, Radauskas, Alė Rūta, Vytautas Kavolis, Antanas Škėma, Jonynas, Edmundas Arbas, Marijos Gimbutienė, Stasys Baras,

Jonas Mekas... Negalėčiau jų visų išvardinti, nes jų labai daug, jie galingi ir didūs. Atplėsti ir nublokšti į svečias šalis jie nepažuvo, baigė mokslus, dirbo, kūrė. Dabar tie patys, tik jau baltomis galvomis, jie grįžta į Lietuvą ir darbuojasi jos labui – V. Adamkus, K. Bradūnas, A. Damušis, Varnelis. Kiti gi siunčia savo kūrinius Lietuvai. Reikia pasižvalgyti po Radvilų rūmų sales, ten – jų kūrybos turtų turtai. O kiek dar dovanų gimtųjų vietų bibliotekoms, muziejams, kiek vaikų namų aprėdyta, galvelių paglostyta, išgydyta. Visi darbuojasi kiek gali, atiduodami, ką sukūrė, aukoja pinigų, laiką, jėgas."

Paroda buvo sudaryta iš dviejų dalių. Pirmoje – svarbiausi Edmundo Arbo-Arbačiausko architektūros darbai. Čia ir įvykdyti projektai: Amerikos banko pastatas Beverly Hills, Kalifornijos valstijos federalinis pastatas, finansinis centras, Pietų Kalifornijos universiteto gerontologijos laboratorija, surenkamieji gyvenamieji namai, prabangūs 38 ir 48 butų gyvenamieji namai Ka-

lifornijoje, Šv. Kazimiero koplyčios interjeras ir kt. Ne mažiau svarbūs ir neįgyvendinti projektai. Tai – Lietuvos ambasada Brazilijoje, lietuvių bendruomenės Los Angeles centras, Vietname žuvusių karių memorialas, Laisvės aukuras ir kt.

Antroji parodos dalis paties autoriaus pavadinta laisvalaikio piešiniais. Tai įvairių kultūrinių ir politinių renginių afišos, sveikinimai, skelbimai. Kaip sakė kalbėtoja, "tarp jų patys svarbiausi – gėlių žiedai ir draugiški bičiulių šaržai. Beveik visi jie Edmundo valia yra mūsų bibliotekos nuosavybė. Meno skyriuje formuojamas Edmundo Arbo kūrinių fondas, kuriame kaupiami jau minėti darbai, susirašinėjimas, fotonuotraukos ir kiti dokumentai. Tai laisvai prieinamas fondas, atviras kiekvienas, norinčiam susipažinti su Edmundo Arbo kūryba.

Parodos atidaryme dalyvavo ir architekto dukra Rasa Arbas.

(Parengta pagal Laimės Gabrielės Lukošūnienės kalbą, pasakytą parodos atidaryme)

Architekto autošaržas. Spalvota grafika. Edmundo Arbo-Arbačiausko pieš.

Jaunimo puslapis

Kelio pasirinkimas didžiųjų permainų metais

Rugpjūčio 12-14 d. *Cleveland, OH* lankėsi jaunas, bet jau žinomas Lietuvos fotomenininkas ir menotyrininkas **Mindaugas Kavaliauskas** su žmona sociologe Kristina, Vytauto Didžiojo universiteto doktorante, besistazuojančia netoli Čikagos esančiame *Northwestern* universitete. Sekmadienį Dievo Motinos parapijos svetainėje įvyko trumpas, iš anksto neplanuotas M. Kavaliausko susitikimas su šiame mieste ir jo apylinkėse gyvenančiais lietuviais. Po Mišių parapijos kavinėje ant stalų buvo išdėliotos jo meninės fotonuotraukos, pasakojančios apie Kuršių neriją. Tai pirmasis ir net, sakytume, kiek paviršutiniškas šio telkinio lietuvių susitikimas su savitu menininku, jau pelniusiu ne vieną tarptautinį apdovanojimą. Įsigilinti į pateiktus darbus labai trukdė tai, kad tą sekmadienį tuo pačiu metu žmonės buvo užsiėmę kitais darbais: jie pasirašinėjo prašymus atnaujinti JAV finansinę paramą Baltijos valstybių saugumui. Daugelis skubėjo išvykti į kitus renginius bei susitikimus. Tą dieną vyko Lietuvių klubo metinė gegužinė.

Ir vis tik kiti – politiniai ir visuomeniniai kultūriniai – renginiai neužgožė jaunojo menininko darbų. Būrelis lietuvių atviru, idėmiu žvilgsniu nagrinėjo jo gana neįprastas, anaip tol "nedaiktiškas" nuotraukas. Kai kurie, iš pradžių net ne visai supratę, kas vaizduojama ant stalo padėtoje nuotraukoje, vėliau jie ėjo nuo vieno darbo prie kito, kalbėjosi su autoriumi, vėlytinėjo akiai neįprastus vaizdus: vėjų piešinius pamario kopose, šviesos ir šešėlių žaismą, gamtos jėgų sukurtą

ornamentiką. Mindaugo nuotraukos, primenančios akvareles, tarsi bylojo: "Kiekvienas Motinos Žemės plotelis alsuoja gyvybe. Gamtos grožis – toks trapus. Pamatyk jį, pamilk, išsaugok!" Klyvlendietis dailininkas Rimas Laniauskas, susitikęs su fotomenininku, pripažino, kad jų darbuose esama daug bendro. Savo tapyboje jis taip pat siekia pateikti apibendrintus, iki filosofinių aukštumų pakylėtus, sudvasintus vaizdus.

Ta proga mūsų redakcijoje įvyko pokalbis su Mindaugu ir Kristina Kavaliauskais.

Mindaugai, papasakok "Dirvos" – vieno iš seniausių išeivijos laikraščio, atidžiai besidominčio lietuvių tautos kultūros plėtote, skaitytojams apie save. Iš kur esi kilęs, kur mokeisi, kaip susidomėjai foto menu?

Gimiau 1974 m. ir užaugau Kaune. Fotografija susidomėjau dar mokykloje. Buvau toks pašėlęs mokyklinės kasdienybės idomiųjų ypatybių įamžintojas. Siekiau kariais net ir gana kasdieniškuose, iš pirmo žvilgsnio lyg ir banalokuose siužetuose atskleisti tai, kas įdomu ir patrauklu. Todėl neatsitiktinai tą pačią dieną gavau ne tik viduriniojo mokslo atestatą su pagyrimu, bet ir fotografijos mokyklos baigimo pažymėjimą, kuriame visi dalykai įvertinti aukščiausiais pažymiais. Mokymasis Kauno moksleivių fotografijos mokykloje truko tris metus. Tokia mokykla buvo bene vienintelė, veikusi sovietų imperijos valdytoje teritorijoje.

Itin sėkmingas fotografijos mokyklos baigimas paskatino tęsti meno studijas. Tais pačiais – 1992 metais įstojau į Vytauto Didžiojo

universiteto Menų fakultetą. 1996 metais baigiau bakalaurą studijas, apgynęs darbą apie Lietuvos ir užsienio menininkų fotografijas smėlio kopų tema. Pats fotografavau Kuršių nerijos kopas ir rašiau apie kitų fotografų darbus bei jų gyvenimą nerijoje. Atrodo, kad universitete, kaip ir fotografijoje, užsilikau ilgam...

Jau pati menininko prigimtis skatina jį mokytis ne tik universiteto auditorijoje, ne tik iš knygų. Kur sėmėsi sau patirties ir meninio požiūrio į pasaulį? Kokiose valstybėse jau teko lankytis?

Niekada nenorėjau nukrypti į kurį nors vieną kraštutinumą – užsiimti tik menotyra arba likti tik fotografu, neturinčiu gilesnio intelektualinio pasirengimo. Gal todėl, jau tapęs menotyras magistrantu, vėl grįžau prie praktinės fotografijos meno studijų. Išsipildžius ilgametei svajonei, buvau priimtas į vieną prestižiškiausių pasaulyje šios srities mokyklų – Prancūzijos valstybinę fotografijos mokyklą (*Ecole nationale de la Photographie*). Šią mokyklą Pietų Prancūzijos mieste Arlyje (*Arles*), įkurtame dar romėnų laikais, atidarė pats tuometinis Prancūzijos prezidentas. Devynioliktojo šimtmečio pabaigoje Arlyje gyveno olandų tapytojas *V. van Gogh*. Čia jo tapyba pasiekė aukščiausią meninę brandą. Ir šiandien šis miestas traukia menininkus.

Man tai buvo nauja pradžia. Reikėjo įsigilinti į prancūzų kultūrinę aplinką, susipažinti su nematytomis fotografijos galimybėmis, suvokti įvairiausias meno kryptis, nepažintus kultūros kodus. Visa tai pasiekti, būnant tik Lietuvoje, neįmanoma.

Studijuodamas Prancūzijoje, ne tik fotografavau tradicijų ir moderniosios civilizacijos sankirtų ženklus, bet

Mindaugas Kavaliauskas Dievo Motinos parapijos svetainėje pasakoja apie savo kūrybos kelią.

lankydamasis šventėse, populiariuose suėjimuose, galėjau tobulinti dar Lietuvoje įgytas kitų kalbų žinias, plėsti savo bendrąją akiratį. Šį miestą jau 30 metų galima vadinti pasaulio fotografijos sostine. Kasmet, liepos mėnesiais Arlyje vyksta pati seniausia pasaulyje fotografijos meno šventė. Jau treči metai tenka joje dalyvauti ir man. Turiu galimybę susipažinti su žymiausiais pasaulio fotografais ir jų darbais. Tai kažkas panašaus į "gyvosios muzikos" koncertus. Galiu pamatyti puikiausių darbų originalus ir tiesiog pajauti jų alsavimą.

Į užsienį paprastai vykstu tik tada, kai tos kelionės yra susijusios su mano studijų ir kūrybos projektais. Keliaudamas į Prancūziją, po keletą dienų praleidžiu Lenkijoje ir Vokietijoje. Studijuodamas Arlyje ir vykdydamas asmeninį fotografijos projektą, keletą kartų lankiausi Ispanijoje, o kartą net pasiekiau Portugaliją. Valdau anglų, prancūzų, vokiečių, rusų ir lenkų kalbas.

Bent trumpai apžvelk savo kūrybinį kelią. Kur buvo rodomi tavo darbai? Kokius esi gavęs jų įvertini-

mus, pasiūlymus, kritines pastabas?

Pirmąsias parodas kartu su savo draugu Gintaru Česoniu surengiau Šiaulių fotografijos muziejuje, Panevėžio ir Kauno fotografijos galerijose. Vėliau pradėjau ruošti asmenines darbų parodas. Jos buvo surengtos Klaipėdoje, jau minėtame Arlyje, Paryžiuje, Čikagoje. Svarbia paskata mano kūrybai pasitaravo tai, kad tapau *LVMH* koncerno globojamo jaunosios kūrybos konkurso laureatu. *LVMH* – prabangos prekių ir mados koncernas, kurio dangoraižis neseniai – 1999 metų gruodyje – atidarė duris *New York*, prestižiniame *Manheten* rajone. Kultūrinių ryšių su Rytų Europos šalimis asociacija, kurią įkūrė dabartinio Prancūzijos prezidento žmona *Bernadeta Chirac*, paskyrė man stipendiją studijoms Paryžiaus Dailių menų aukštojoje mokykloje. Tai seniausia ir didžiausia menų mokykla Prancūzijoje. Tie patys mecenatai, 1999 m. kovo mėnesį, baigus pusmečio stažuotę šioje mokykloje, padėjo surengti mano darbų

(Nukelta į 9 p.)

Sociologė Kristina Kavaliauskienė – su "Dirvos" autoriais ir skaitytojais. Iš kairės: Jonas Dunduras, K. Kavaliauskienė, Henrikas Stasas ir Donatas Nasvytis.

Klyvlendo (*Cleveland, OH*) lietuvių pirmoji pažintis su fotomenininku Mindaugu Kavaliausko nuotraukose įamžintais Kuršių nerijos kopų vaizdais. Jono Jasaičio nuotraukos

Jonas Dunduras
10

Nova Mamorė miestelis, maždaug per kilometrą išsišatus abiejose kelio pusėse, dar nebuvo atsikratęs tipiškos brazilškos naujakurių gyvenvietės išvaizdos. Užut plėtesis į šonus, išnaudodamas tuščią erdvę, plytinčią abiejose kelio pusėse, jis driekėsi gana siauroje pakelės juostoje. Bandymai nuo pagrindinio kelio nutiesti skersines gatves, sustojo, pažengus vos po šimtą metrų ir pastačius po porą namų. Tokių gatvelių gale matėsi tik žemių krūvos ir atželiančios džiunglės. Vienoje tokioje trumputėje, pradėtoje, bet nebaigtoje gatvelėje mūsų automobilis sustojo prie kukliai, skubiai, aišku, pigiai, bet ne itin "meistriškai" pastatyto vienaaukščio plokščiaastogio pastato. Trevino, su iškilmingu rankos mostu pastato link ir kreiva šypsena veide, pareiškė, jog štai stovime priešais Nova Mamorė bendrosios paskirties ligoninę. Anot jo, būtų daug geriau jiems, bet ypač man pačiam, kad neprireiktų šios ligoninės patarnavimų. Trevino čia dirba tik trejetą dienų per savaitę, grumdamsis su pagrindiniais, dažniausia pasitaikančiais negalavimais Nova Mamorės apylinkėse: vidurių parazitais, dizinterija, šiltine ir maliarija – visose keturiose jos formose. Beje, ketvirtoji forma dažnai baigiasi ligonio mirtimi.

Trevino laukė keletas ambulatorinių pacientų. Todėl jis, apvilkęs mane baltu švarku, kad personalas negalvotų, jog esu koks įtartinas pašalietis, pasiuntė į ligoninės virtuvę pasiieškoti juodos, stiprios, labai saldžios brazilškos kavos, pasidairyti po gilios provincijos brazilšką ligoninę.

Ligoniai, kurių čia buvo nedaug, gulėjo lovose, vilkėdami tais pačiais savo rūbais, kuriais apsirengę jie čia atvyko. Tai įprasta atokios provincijos ligoninėse. Mano baltame švarke ir "gringiškoje" išvaizdoje jie įžiūrėjo kažką naujo, gal net staiga iš tolimos "Gringijos" atkakusį medicinos "mesiją". Todėl jie jautė reikalą mane sveikinti ir kartu skųstis. Net portugalų kalbos nemokant, buvo galima suvokti, kur yra sveikimasis, o kur – nusiskundimas. Vieni, su aliejaus katile verdamo kankinio išraiška, dejuodami rodė vieną ar kitą kūno dalį, o kiti, norėdami vaizdingiau paaiškinti savo bėdą, movėsi kelnes, tikėdamiesi, kad jų tam tikrą negaluojančią kūno dalį apžiūrėsiu. Mano pakartotiniai pareiškimai "nao falo portugueses" (nekalbu portugališkai) buvo laikomi tik išsisukinėjimu. Jaučiausi labai nepatogiai, negalėdamas, bent užuojautos dėlei, žvilgtelėti į jų subtilių problemų šaltinius.

Kadangi, kaip sakė Trevino, daugumos pacientų negalavimų svarbiausia priežastis yra virškinamojo trakto parazitai, gailėjausi, jog nemoku portugališkai. Būčiau juos paguodęs pasakydamas, jog garsusis "gringo" rašytojas Mark Twain jau seniai yra pasiūlęs, kad be monarchų, titulinę sąvoką "MES" turėtų

būti leista vartoti ir asmenims, turintiems tų parazitų. Žinoma, išgijus, ta teisė būtų prarandama. Mano nuomone, tą istorinės reikšmės, tačiau prisnūdusį projektą reikėtų atgaivinti.

Pažintį su ligonine nutraukiau, kai tikriausia nebūčiau aukštos prestižinės laktos pareigūnas, nešinas ligonio "basonu", t.y. išmatų indu, mandagiai, bet gana įkyriai bandė tą indą įteikti mano inspekcijai. Taigi, venkite dėvėti baltu švarku, lankydami Amazonijos ligoninėse.

Kai sugrižau į Trevino kabinetą, jis man padavė išpaniška surašytą trijų puslapių apimties pareiškimą, skirtą Bolivijos radijui, spaudai ir televizijai. Jo antraštė skelbė "Vokietija ir Prancūzija nutraukia finansinę paramą Centro Materno Infantil fondui". Rašto įvade sakoma, kad žinioms apie Padre Medico (Aleksandro Bendoraičio) veiklos pradžią pasiekus Vokietiją, ten atsirado aktyvių savanorių, garsinusių jo veiklą ir organizavusių vajus jai materialiai paremti. Itakingų asmenų dėka, į šį darbą buvo įtraukta net Bremeno radijo stotis, kurios skelbiamos nuolatinės žinios apie Padre veiklą tolumoje, egzotiškoje Bolivijoje per ketvirtą metų padėjo sukaupti daugiau kaip 427,000 dolerių aukų. Be to, Aachen'e (Vokietijoje) buvo įsteigta draugija Centro Materno Infantil fondui remti. Kita, tokios pat paskirties organizacija – "Centro Materno Infantil brolija" buvo įsteigta Grossostheim'e (irgi Vokietijoje).

Kaip liudijo mano skaitomame rašte pateikti duomenys, iki šio rašto datos Vokietijos organizacijos ir įvai-

rūs vajai Bendoraičio "fundacijai" yra pasiuntę daugiau kaip 1,300,000 USD. Rašte taip pat minima, kad "stambiomis sumomis" šį Centrą yra parėmusi Prancūzijos labdaros organizacija "Enfants Espoir du Monde".

Toliau rašte priminama, jog šios užsienio paramos tikslas buvo per Padre Medico Bendoraitį įkurti Guyaramerin miestelyje ligoninę, veltui aptarnaujančią nepasiturinčius ir prašančią tik simboliško minimalaus atsilyginimo iš kitų. Užsienio pagalbos ieškodamas, Padre Bendoraitis visada pabrėždavo, jog jo kuriamas ir vadovaujamas Centras yra bažnytinė institucija. Jeigu Padre būtų užsienio paramos ieškojęs savo privačiai gydymo įstaigai kurti, jos tikriausiai nebūtų sulaukęs. Bent jau Vokietijos aukotojai tikėjosi, jog po Padre mirties Centras pereis kokios nors bažnytinės institucijos žinion. Tačiau, kaip sakoma rašte, Padre Bendoraičiui mirus, Centre susiformavo trijų asmenų klika, ignoruojanti Centro moralinį išipareigojimą pereiti bažnyčios kontrolei ir užsiimanti įvairiomis machinacijomis, siekdama jį perimti. Todėl Centrą rėmusios Vokietijos ir Prancūzijos organizacijos nutraukė bet kokią paramą. Raštas baigiasi išvada, jog ši krizė, jau žinoma Europos labdaringsoms organizacijoms,

labai smarkiai pakenks finansinės ir kitokios materialinės pagalbos tiekimui visoms vadinamojo trečiojo pasaulio karitatyvinėms organizacijoms. Raštą pasirašė buvęs Centro savanoris darbuotojas Alfons Herzog, – tur būt visų seniau Centrą rėmusių organizacijų vardu.

Neklausiau Trevino, kur gavo šio rašto kopiją, tik man buvo įdomu, ką jis pats galvoja apie Centro ateitį. Jis, savo ruožtu, manė, jog tiksliausia atsakymą į šį klausimą galėtų duoti kuri nors bažnytinė administracinė institucija. Šiuo atveju tai būtų Beni valstijos, kuriai Guyaramerin priklauso, diecezija. Spėjome, jog diecezijos būstinė yra Trinidado mieste, esančiame už kelių šimtų kilometrų į pietryčius nuo Guyaramerin. Bet Trevino galvojo, kad jei Trinidado diecezija ką nors žino, tai Apaštališkoji Vatikano nunciatūra Šiaurės vakarų Bolivijai turėtų žinoti dar geriau. O ji yra įsikūrusi Riberalta miestelyje, vos už šešiasdešimties kilometrų nuo Guyaramerin. Ją galima nesunkiai pasiekti nors ir dumblinu, negrįstu džiunglių keliu. Trevino pakišo mintį, jog aš galėčiau tuo reikalu pasiteirauti nunciatūroje. Jam pačiam, kaip dar turinčiam ryšius su Centru, tai daryti nepatogu. Nuncijus, kiek jam žinoma, yra šiaurės amerikietis, todėl galėsiu su juo gerai išsikalbėti, jei tik jam bus patogu tokiu reikalu kalbėti.

(Nukelta į 9 p.)

TRISDEŠIMT AŠTUNTASIS

"Dirvos" novelės konkursas
Skiriamos DVI PREMIJOS:

pirmoji – 500 dolerių,
antroji – 300 dolerių,

iš A.†A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko "Korp! Neo-Lithuania"
vyr. valdyba

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė patiems pasirinkti novelės temą ir meninės išraiškos formas. Paskutinė rankraščių įteikimo data – 2000 m. lapkričio 1 d. (pagal pašto antspaudą).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvių rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kurioje kitoje valstybėje.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti perrašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą patį slapyvardį užrašykite ant pridėamo užklajuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusių vokeliai bus atidaryti. Nepremijuoti rankraščiai grąžinami, tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Vertinimo komisija paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti.

Brazilijos miestelyje Nova Mamore.

Autoriaus nuotr.

Kelio pasirinkimas didžiųjų permainų metais

(Atkelta iš 7 p.)

parodą asociacijos namuose Paryžiaus centre. Atidarant šią parodą, dalyvavo daug žymių oficialių asmenų: jau minėta B. Chirac, D. Havel, LVMH koncerno vadovai, lankytojai iš visos Prancūzijos ir kitų valstybių.

Visa tai dar labiau sustiprino mano ryšius su Prancūzija. Kiekvieną kartą, kai gaunu kvietimą apsilankyti Prancūzijoje, šios asociacijos dėka turiu galimybę aplankyti žymiausių pasaulio menininkų darbų parodas, dalyvauti kituose kultūros renginiuose. Nuo studijų Paryžiuje laikų mano fotografijos darbus propaguoja žymi privati meno galerija. Mano darbų savo fonduose turi ir Prancūzijos nacionalinė biblioteka. Visa tai lėmė, kad šiuo metu jau būtų sunkoka atsieti mano kūrybinę ir mokslinę menotyrinę veiklą. Pati studijų geografija lėmė, kad dažniausia mano darbų parodos paskutiniuoju metu vyksta ne Lietuvoje.

Kur keliauji dabar? Kur bus surengtos artimiausios tavo darbų parodos?

Netrukus tokia paroda bus atidaryta Vašingtone, Lietuvos Respublikos ambasadoje.

Pasidalink su skaitytojais savo asmeniniais ir kūrybiniais planais.

Rudenį vėl grįžtu į Europą ir artimiausius mokslo metus praleisiu Lozanos universitete. Teks dirbti ir šiame mieste įsikūrusio Eliziejaus muziejaus (*Musee de la Elysee*), fonduose. Šis muziejus yra vienas didžiausių meno muziejų Šveicarijoje. Ten dirbdamas, planuoju pasirošti keletos meno dalykų dėstymui universitetuose.

Šiuo metu Amerikoje fotografuoju lyg ir keistus dalykus: kapų lenteles, įdomius užrašus įvairiomis kalbomis, architektūros detales, gyvenimo ritmo įvaizdžius, plačios lietuviškos tematikos siužetus. Per artimiausius keletą metų tikiuosi sukurti darbų rinkinį kasdienybės ir laiko ženklų sankirtos tema.

Pasaulinėje literatūroje ne kartą paliesta labai įdomi menininko gyvenimo draugės tema. Kristina, papasakok apie save.

Mudviejų keliai ėjo greitai. Abu esame ne tik kaulniečiai, bet ir vienmečiai. Igi jusi vidurinio mokslo atestatą, tais pačiais 1992 metais tapau Vytauto Didžiojo universiteto Socialinių mokslų fakulteto studente. Jau pirmajame kurse ėmiausi įgyventi savo seną, dar mokyklos suole išryškėjusią svajonę – gerai išmokti vokiečių kalbą. Kitų kalbų žinojimas leidžia susipažinti su įvairių tautų kultūra, jų šiandieniniu visuomeniniu gyvenimu. Vėliau pradėjau mokytis ir prancūzų kalbos. Ten mudu su Mindaugu ir susipažinome.

Išsivijęs spaudoje jau buvo minėta, kad pasirinkai labai nelengvą mokslininkės sociologės kelią. Kuo tave patraukė ši mokslo sritis?

Baigiamosiose vidurinės mokyklos klasėse reikėjo apsispręsti ir pasirinkti savarankiško gyvenimo kryptį. Juk tai buvo 1990-1992 metai, pilni tuo metu vykusių audringų politinių, ekonominių ir socialinių pokyčių, palikusių atgarsį visuose Lietuvos visuomenės sluoksniuose. Prieš 10 metų sociologija buvo nauja mokslo sritis Lietuvoje. Sociologijos katedra buvo įkurta ir neseniai atkurtame Vytauto Didžiojo universitete. Matyt, tiek šio mokslo naujumas vėl nepriklausomybę atgavusioje mūsų valstybėje, tiek minėti audringi pokyčiai ir nulėmė tai, kad iš visų svajonių pasirinkau sociologijos studijas. Džiaugiuosi, kad tokiu pasirinkimu nusivilti neteko: sociologiją studijuojau jau 8 metus.

Papasakok apie savo dabartinio tiriamojo darbo temą.

Daugiau nei 4 metus domiuosi masinės komunikacijos arba žiniasklaidos vaidmeniu šiuolaikinėje visuomenėje. Mane labiausiai domina viešosios nuomonės formavimas, ją įtakojantys veiksniai. Iš daugelio sričių pasi-

rinkau aplinkosauginės pasaulėžiūros ugdymo ypatumus. Tyrinėju, kaip Lietuvos žmonių požiūris, jų nuomonė gamtosaugos klausimais atspindi periodinėje spaudoje, kaip šią nuomonę formuoja žiniasklaida, kokią nuostatą gamtosaugos klausimais užima Lietuvos periodiniai leidiniai.

Daktaro laipsnio įgijimas jaunai mokslininkei – būtinas kvalifikacinis išbandymas, kurį reikia pirmiausia įveikti, norint toliau eiti tyrinėtojos keliu. Tačiau ne vienas, pasirinkęs šį kelią, savo vaizduotėje puoselėja gana tolimus tyrimų planus, rengiasi ieškoti atsakymų į žmonijai iškilusius gana sudėtingus šių dienų ir ateities klausimus. Ar jau mąstei, kokių atsakymų į juos ieškos?

Ateities planus sieju tiek su akademine pedagogine, tiek su mokslinė tiriamąja veikla. Matyt, iš savo mamos, mokytojos, "užsikrėčiau" troškimu savo žiniomis bei sugebėjimais dalintis su jaunesniais. Su pedagoginiu darbu jau teko susipažinti, dėstant sociologijos mokslinio tyrimo metodus bei statistiką Vytauto Didžiojo universiteto ir Rygos Stradinio universiteto sociologijos katedrose. Mane visada žavėjo tokių iškilų asmenybių, kaip prof. Vytauto Kavolio, kurio paskaitų turėjau laimę klausytis, mokydamasi VDU, nepaprasta erudicija bei dvasinė inteligencija, skatinusi studentus mąstyti savarankiškai ir kūrybiškai. Panašūs pavyzdžiai, kurių per šiuos ilgus studijų metus susikaupė ne vienas, man yra labai svarbūs, formuojant ir įgyvendinant mano ateities planus. Norėčiau toliau tęsti savo mokslinius tyrimus jau pradėta kryptimi ir įgyvendinti naujus užmojus. Mane taip pat domina politinės komunikacijos kryptis, partijų ir bendrai paėmus, politikų elito bei žiniasklaidos santykis posovietinėje visuomenėje. Nedrįsčiau kol kas formuluo-

ti tokio pobūdžio tyrimo išvadų, tačiau esu tikra, kad šio tyrimo svarba – neiginčytina. Tai ypač išryškėja, stebint tiesiog "verdantį" politinį gyvenimą Lietuvoje ir žiniasklaidos įtaką visuomenei.

Kiek laiko jau praleidai Jungtinėse Valstijose? Kuo ši stažuotė praturtino tavo profesinį pasirėngimą?

Į JAV atvykau šių metų vasaryje, laimėjusi *Fulbright* stipendiją. Esu be galo patenkinta *Northwestern* universiteto moksliniais ištekliais, išpūdingais specializuotos li-

teratūros fondais, kurie man, atvykusiai iš Lietuvos, yra nepaprastai svarbus atradimas. Tai, kad čia galiu susipažinti tiek su klasikiniiais šaltiniais, tiek su naujausiais tyrimais, tarnauja ne tik mano dabartiniam darbui, bet ir praturtina mano, kaip sociologės, bendrą mokslinį pasirėngimą. Beje, šiuo metu važiuoju į metinę JAV Sociologų asociacijos konferenciją, kuri vyks *Washington, D.C.* Tarp klausytojų bus ir mano vyras Mindaugas.

Kalbėjosi Jonas Jasaitis

JAV LB KULTŪROS TARYBA SKELBIA RUGSĖJIS – SPAUDOS MĖNUO PAPIGINTA METINĖ PRENUMERATA NAUJIEMS SKAITYTOJAMS:

DIRVA \$25.00 (vietoje 35.)

P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119-0191

DRAUGAS \$65.00 (vietoje \$100.)

4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

DARBININKAS \$25.00 (vietoje 35.)

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

EGLUTĖ \$10.00 (vietoje 15.)

13648 Kickapoo Trail
Lockport, IL 60441

LIETUVIŲ BALSAS \$20.00 (vietoje 30.)

2624 W. 71 st. St.
Chicago, IL 60629

PASAULIO LIETUVIS \$10.00 (vietoje 20.)

14911 127 th St
Lemont, IL 60439

PENSININKAS \$10.00 (vietoje 15.)

2711 W. 71 st St
Chicago, IL 60629

BRIDGES \$15.00 (vietoje 18.)

1927 W. Boulevard
Racine, WI 53403

LITUANUS \$8.00 (vietoje 10.)

1501 E. So. Indiana Ave
Chicago, IL 60605

*Lietuviškas laikraštis ar žurnalas –
puiki dovana bet kuria proga!*

A. † A.

ANASTAZIJA MACKUVIENĖ

mirė š. m. rugpjūčio 14 d. Euclid, Ohio. Velionė buvo gimusi 1913 m. gruodžio 24 d. Kauno apskrityje. 1918 m. su tėvais atvyko į JAV, o 1934 metais sugrįžo į Lietuvą. Po Antrojo Pasaulinio karo pasitraukusi į Vakarus, 1949 metais apsigyveno Amerikoje. Aktyviai dalyvavo Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos, "Vilties" draugijos ir kitoje lietuviškų organizacijų veikloje. Liūdesyje liko: sūnūs – Steponas ir Pranas Juodvalčiai, vaikaičiai – Viktoras, Judy, Povilas ir Matas Juodvalčiai, dukterėčia Rita Kuosaitė.

Prisiminkime velionę savo maldose.

Liūdintys artimieji

PASIŽVALGYMAI PO ATOGRAŽAS

(Atkelta iš 8 p.)

Tarp kitko, mane stebina, kiek daug šiaurės amerikiečių kunigų dirba pastoracinį darbą Pietų ir Centrinėje Amerikoje. Yra net vyskupų, valdančių diecezijas. Žinoma, visur trūksta kunigiškų pašaukimų ir kunigų trūkumas – gana ryškus, bet, kiek pastebėjau, nors ir negaliu garantuoti, kad mano išvados

yra labai tikslios, "importuoti" amerikiečiai kunigai čia turi didesnę autoritetą, negu vietiniai. Kažin ar tai nesusitiprina seno posakio, jog savo parapijoje labai sunku būti "pateptu" šventuoju.

Klausydamasis Trevino patarimų, galvojau, kaip aš čia įsivėliau į tas *Guayaramerin* intrigas giliau, negu galėjau tikėtis. Atvykau čionai, tik norėdamas pamatyti

garsiąją Padre Bendoračio ligoninę, žvilgtelėti į Brazilijos Madeira-Mamore legendinio geležinkelio liekanas, pasimatyti su Hermanita, šiek tiek pajusti šios Bolivijos dalies pulsą, o po to tęsti savo kelionę gilyn į Boliviją. Bet, kelias į Riberaltą ir pasimatymas su nuncijumi turėtų suteikti šį tą naujo mano atsiminimų ir patirties kolekcijai. Tai kodėl tuo nepasinaudoti?

AR IR VĖL: "JIE" IR "MES"?

"Dirvos" 28-ojoje laidoje išspausdintas laiškas "Nebetenku jėgų" sukėlė nemažą susidomėjimą. 30-je laidoje išspausdinome mūsų skaitytojų iš Kalifornijos atsiliepimą. Skelbiame skaitytojo laišką – atsakymą šio atsiliepimo autoriams.

Dažnai girdime šūkį: "Tautos jėga – vienybėje!" Mes privalome išmokyti ne tik kalbėti, bet ir suprasti vienas kitą. Reikia suprasti žmones, išgyvenusius okupacinėje vergovėje beveik visą savo gyvenimą, tačiau nepalūžusius – išlikusius lietuviais. Jų dalia tikrai nebuvo lengvesnė, negu atsidūrusių Amerikoje. Reikėtų gerokai pagarbiau kalbėti apie žmones, atkūrusius Lietuvą. Privalome suprasti, kad Nepriklausomybę atkūrė tauta, o ne vienas kitas politikierius, iškilęs ant Atgimimo bangos. Tik tautos dėka ir išeivija dabar gali laisvai nuvažiuoti į savo gimtinę ir laisvai po ją keliauti, neprašydama okupantų leidimo. Jos dėka nebereikia į Lietuvą važiuoti per Maskvą.

Nors atkūrimas vadinamas taikiu, tačiau kiek aukų sudėta, ją atkuriant! Šalia daugeliui žinomų žuvusių Medininkų pasienio poste ir prie Vilniaus Televizijos bokšto, Artūro Sakalausko, nušauto netoli Seimo rūmų ir A. Žagunio, nužudyto pasienio užkardoje, yra daugybė sužeistų, okupantams puolant Lietuvos įstaigas. Kas suskaičiavo, kiek beginklų vaikų, 1990-1991 metais budėjusių niekieno dar nepripažintos Lietuvos pasienio postuose, buvo žiauriausiai sudaužyti omonininkų ir kolonistų, okupantų padlaižių ir reguliariosios sovietų armijos karių? Kiek sužalota jaunuolių, nebeįsijusių tarnauti okupacinėje kariuomenėje?

Neįtikėtina, bet dar daugiau aukų sudėta dabar – per

praėjusius dešimt metų. Kiek žmonių nužudyta ir sužalota, išsiplėtus netramdomam nusikaltėlių siautėjimui? Kiek apiplėšta ir išniekinta? Ką reiškia keli šimtai dingstančių be žinios kasmė? Kur jie dingsta? Kodėl jų niekas rimtai nepadeda ieškoti? Kiek dešimčių tūkstančių neteko darbo? Kiek šimtų tūkstančių neteko savo paskutinių santaupų, sukčiams išgrobsčius vadinamuosius bankus? Kodėl "Mažeikių naftos" tūzai per kelerius metus tapo milijonieriais, o daugybė žmonių apstulbinti nebepajėgia suvokti, kas vyksta savoje valstybėje – atkurtoje Lietuvoje?

Deja, atkurtoje Lietuvoje tebėsitėsia komunistinių prisitaikėlių siautėjimas. Nepriklausomybę atstačius taikiu būdu, po trumpo išgąsčio, ko-

munistiniai viršininkai liko tuose pačiuose kabinetuose. Tik iškabos ant durų pasikeitė, o vietoj Lenino portreto ant priekinės sienos, ties viršininko kėdės pakabintas Vytiš. O prie aršių kolaborantų prisiplakė naujoji nomenklatura, pasivadinusio konservatoriais ir centristais, social-liberalais ir socialistiniais demokratais, "nuosaikiais" ir "moderniais". Štai ir yra pagrindinė priežastis, kodėl visą gyvenimą dorai dirbę žmonės liko apgauti ir apiplėšti, kodėl juos apima neviltis, kodėl žudosi bibliotekininkai ir menininkai, mokytojai ir mokslininkai. Niekas neturi teisės pasmerkti tų, kurie kreipiasi pagalbos, nes ir skęstantis griebiasi už šiaudų.

Tačiau, matyt, išeivijoje

labai stokoja tikrų žinių apie tai, kas darosi Lietuvoje. Reikia žinoti tiesą! Žmonių skundų nereikia uždaryti į šalpos organizacijas! Reikia duoti eiliniam žmogui galimybę dirbti ir užsidirbti, tai nereikės ir šalpos. Be to, laikraštyje išspausdintas prašymas juk neįpareigoja kiekvieno skaitytojo griebtis už pinigines ir siųsti auką.

O dabar dėl Jūsų teiginių, išdėstytų paskutinėje pastraipoje "Tarp kitko, pagalbos reikalingi žmonės negyvena trijų kambarių bute, neturi sąskaitos banke ir neuždirba 1000 litų mėnesiui". O gal šie žmonės tą butą įsigijo dirbdami, dar prieš 30 metų? Visai suprantama, kad ji reikėjo

remontuoti. Be to, trijų kambarių butas "daugiablačiame" ir "daugiatarakoniniame" pastate nėra tas pats, kas trijų miegamųjų atskiras namas! Keturių asmenų šeimai būdavo skiriamas trijų kambarių butas daugelyje darboviečių. Kultūringame pasaulyje priimta, kad kiekvienas šeimos narys privalo turėti atskirą kambarį, o minėta šeima iš Utenos ir to neturėjo.

"Sąskaitas banke" turėjome visi. Tik bankai tada vadinosi "taupomosiomis kasomis". Per jas darbovietės mokėdavo mums atlyginimus, per jas mes mokėdavome mokesčius. Paskelbus nepriklausomybę, "taupomoji kasa" buvo pavadinta **Taupomuoju banku**. Netrukus visi

(Nukelta į 12 p.)

A.†A. JONUI ŠONTAI

užbaigus šią žemišką kelionę, jo broliui, dr. JUOZUI ŠONTAI su šeima ir kitiems artimiesiems reiškiamo gilia užuojautą.

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos ir "Vilties" draugijos aktyviai narei

A.†A. ANASTAZIJAI MACKUVIENEI

į paskutinę kelionę išėjus, reiškiamo gilia užuojautą liūdesyje likusiems jos sūnums – STEPONUI ir PRANUI JUODVALKIAMS, vaikiaičiams – VIKTORUI ir JUDY, POVILUI ir MATUI JUODVALKIAMS, dukterėčiai RITAI KUOSAITEI ir kitiems artimiesiems.

"Vilties" draugijos valdyba
ir "Dirvos" redakcija

40 METŲ MIRTIES SUKAKTIS A.†A. DR. JONAS PABLĖNAS

Prabėgo keturiasdešimt metų, kai jo neteko. Dr. Jonas Paplėnas mirė 1960 m. rugsėjo 12 d., neatlaikęs širdies smūgio.

Jis buvo žinomas tautinės minties puoselėtojas, žurnalistas, pedagogas, nuolatinis "Dirvos" bendradarbis bei rėmėjas, Korp. Neo-Lithuania filisteris, Lietuvių Enciklopedijos bei "Encyclopedia Britannica" bendradarbis, Prezidento A. Smetonos monografijos iniciatorius.

Verta būtų prisiminti 1960 metų rugsėjį, kai "Dirva" šventė 45 metų sukaktį. Ta proga Jonas Paplėnas, tuometinis Tautinės Sąjungos vicepirmininkas, mirties išvakarėse paruošė paskutinį aplinkraštį, kviesdamas visus jungtis vienu ar kitu būdu į talką ir paremti "Dirvą". Aplinkraštis, surašytas prieš 40 metų, tinka ir šių metų "Dirvos" 85-ajai sukakčiai pažymėti.

Jonas Paplėnas tikėjo, kad ateis diena, kai Lietuva vėl spindės laisvės džiaugsmu, o jos vaikai kvėpuos tyru laisvės oru. Neišsipildė a. a. J. Paplėno svajonė sulaukti laisvos Lietuvos, jį priglaudė Šv. Kazimiero Lietuvių kapinės Čikagoje.

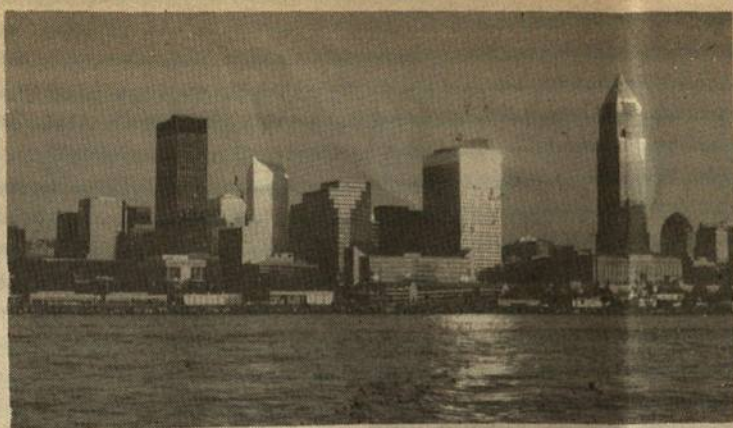
A. a. dr. Jono Paplėno šeima: Bronė Paplėnienė-Miklienė, dukros – Aukšė Vaičiaitienė ir Rūta Pužauskienė, brangaus vyro ir tėvo atminimui, "Dirvos" 85-rių metų sukakties proga, siunčia jai paramą.

Vytauto ir Mylitos Nasvyčių namuose rugpjūčio 13 d. prisiminta prieš 20 metų iškeliavusi į amžinybę Elena Černiauskaitė-Žižniauskienė – M. Nasvytienės ir rašytojos Aurelijos Balašaitienės motina. Iš kairės: Vytautas Nasvytis, Aurelija Balašaitienė, Teresė Urbaitienė, vaikai Visvaldas Balas (Balašaitis) ir klebonas, kun. Gediminas Kijauskas SJ.

Dr. Viktoro Stankaus nuotr.

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- RUGSĖJO 10 d., 11:30 v. r. – Tautinių šokių šventės dalyvių ir jų vadovų pagerbimo vaisės Dievo Motinos parapijos svetainėje. Rengia LB apylinkės valdyba.
- RUGSĖJO 15 d., 7 v.v. – "Trijų tigriukų" koncertas. Vaikų trio iš Vilniaus "Ažuoliuko" choro – Dievo Motinos parapijos salėje. Jaunuosius dainininkus pakvietė JAV LB Kultūros taryba. Koncertą rengia "Gija".
- RUGSĖJO 24 d., 11:00 v.r. – BALF'o skyriaus tradiciniai pietūs Dievo Motinos parapijos svetainėje, tuoj po 10 val. Mišių. Vyks meno kūrybinių loterija.
- SPALIO 7-8 dienomis – Lietuvių dienos – Spaudos šventė. "Dirvos" 85-mečio jubiliejus. Šeštadienį, 6:30 v. v. Lietuvių Namuose – Spaudos balius. Sekmadienį: 9:45 v. r. – vėliavų pakėlimas prie Laisvės paminklo; 10 v. r. – Mišios Dievo Motinos bažnyčioje.

nyčioje; 12:00 v. r. – akademija ir lietuviškosios spaudos, išleistos *Cleveland, OH*, apžvalginė paroda Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos didžiojoje salėje. Rengia LB apylinkės valdyba ir "Vilties" draugija.

• SPALIO 21-22 dienomis – Ateitininkų Šeimos šventė. Rengia "Ateities" klubas.

• LAPKRIČIO 11-12 d.d. – M.K. Čiurlionio 125-ųjų metinių šventė. Lapkričio 12 d., 3:00 v.p.p. – koncertas Severance Hall salėje.

• LAPKRIČIO 12 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

• GRUODŽIO 2 d., šeštadienį kun. Kęstutis Kėvalas praves Susikaupimo dieną (rekolekcijas) Dievo Motinos parapijoje. Rengia "Ateities" klubas.

• GRUODŽIO 16-17 d. – Šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinių pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. – bendros kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

JAV LB *Cleveland, OH* apylinkė kreipėsi į JAV Kongresą, prašydama, kad būtų atstatyta parama Baltijos valstybėms, leidžianti joms geriau pasiruošti stojimui į NATO. Iš kairės: apylinkės valdybos vicepirmininkas, dr. Viktoras Stankus, pirmininkė Mylita Nasvytienė ir Dievo Motinos parapijos klebonas Gediminas Kijauskas. *Vytauto Nasvyčio nuotr.*

"TAUPA"

bus uždaryta Darbo Dienos savaitgalyje: rugsėjo 2-4 dienomis – šeštadienį, sekmadienį ir pirmadienį.

MOKSLO METŲ PRADŽIA

Mokslo metai "Aušros" aukštesniojoje lituanistinėje mokykloje prasidės rugsėjo 2d., šeštadienį, 9:00 val. ryto Dievo Motinos Nuolatinės pagalbos parapijos pastate, prie scenos esančioje klasėje. Pirmąją mokslo metų dieną pamokos baigsis 11:30 v.r.

Į mokyklą kviečiame lietuviškai kalbančius 13-17 metų amžiaus mokinius, baigusius lituanistinės mokyklos aštuntąjį skyrių arba turinčius

tolygų lituanistinį išsilavinimą. Norinčius pasiteirauti ir užsiregistruoti prašome kreiptis į mokytoją Vidą Bučmiene tel. (216) 481-0653.

Redakcija atsiprašo mokytojos Vidos Bučmienės, kad praeitoje (rugsėjo 22 d.) laidoje buvo klaidingai nurodyta, kada baigsis pamokos pirmąją mokslo metų dieną.

SKUBUS ATSLIEPIMAS

JAV LB *Cleveland, OH* apylinkės valdyba skubiai atsiliepė į Amerikos Lietuvių Tarybos prašymą kreiptis į JAV Kongreso narius, sudarančius *Joint Conference Committee*, kad būtų atstatyta 20 mln. dolerių finansinė pagalba Baltijos šalims, kuri leistų Lietuvai, Latvijai ir Estijai pasirengti stojimui į NATO.

Padedant Dievo Motinos parapijos klebonui Gediminui Kijauskui ir gerb. Nijolei Kersnauskaitei, rugpjūčio 13 d. LB apylinkės valdybai pavyko išsiųsti po 20 parapijiečių atskirai pasirašytų laiškų visiems 29 Kongreso *Joint*

Conference Committee nariams, įskaitant ir pirmininką – senatorių Mitch McConnell. Iš viso išsiųsta 600 laiškų.

Visiems, norintiems įsijungti į šį labai svarbų darbą, primename, kur ir kaip reikia kreiptis:

Chairman Mitch McConnell, United States Senate, Washington D.C., 20510. Tel. (202) 224-3541, fax: (202) 224-2499. Kreipiantis reikia pareikšti: "I request that Foreign Military Financing for the Baltics be returned to the Foreign Operations Bill H.R. 4811."

Dr. Viktoras Stankus

Fotomenininkas Mindaugas Kavaliauskas, apsilankęs Lietuvių klubo gegužinėje, nesiskyrė su fotoaparatu. *Jono Jasačio nuotr.*

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)

CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS | LIETUVA – 2000

Visi skrydžiai – geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.

Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

Rita Staškutė-Zvirblienė

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser - (kainuotoja)
Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas

V. R. MATAS

Visi teisiniai pataravimai

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119
(216) 486-2530

NORMLS

2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(440) 473-2530

DIRVA

KUR KREIPTIS?

Esu "Dirvos" skaitytoja. Pastebėjau, kad Jūsų savaitraštyje atsakoma į įvairius skaitytojų klausimus. Ryžausi paklausti Jūsų ir aš.

Esu ištėkėjusi už JAV piliečio ir Amerikoje išgyvenau beveik trejus metus. Neseniai mums gimė sūnus. Jam dabar – penkios savaitės. Berniukas – labai neramus. Beveik visą laiką aš skiriu jam, todėl mūsų namai pasidarė ne tokie tvarkingi, kaip anksčiau.

Noriu iš Lietuvos išsiviešėti gerą pažįstamą, tvarkingą, darbščią moterį, kuriai dabar apie 35 metai. Tačiau norėčiau jai gauti darbo vizą, kad viskas būtų apiforminta teisėtai. Prašau Jūsų konsultacijos: kur man kreiptis dėl tokios darbo vizos gavimo?

Pagarbiai

Edvilė E.

Redakcija atsako: Edvilės laišką persiuntėme specialistams. Porą atsakymų jau gavome. Rašo mūsų konsultantė, populiarių knygų neseniai atvykusiems autorė: "Nepatarčiau net pradėti. Amerika neįsileidžia žmonių, kurie prižiūrėtų vaikus. Kas kita, jei reikia "prižiūrėti" kompiuterius. Jei asmuo dirba su kompiuteriais arba turi kokią kitą Amerikai reikalingą specialybę, tada galima prašyti H1B vizos. Studentės dirba auklėmis pagal "au pair" programą. O jūsų minimu atveju gauti vizą praktiškai neįmanoma." Panašiai atsakė ir kitas asmuo, kuriam tenka dažnai susidurti su imigracijos arba darbo vizų klausimais.

AR IR VĖL: "JIE" IR "MES"?

(Atkelta iš 10 p.)

buvome apiplėšti, nes turėtos santaupos buvo pakeistos absurdišku: 100:1 santykiu. Už 1,000 rublių žmogus galėjo nusipirkti neblogą karvę, o už 10 litų – pieno 4-5 asmenų šeimai vienam kartui. O kai "bankinėje sąskaitoje" yra trys su puse lito, tai ar galime teigti, kad tas žmogus – turtingas?

Spaudoje jau ne kartą rašyta, kad pagal dabartines Lietuvos kainas, kurios seniai viršijo "amerikoniškas", žmogus gali kukliai pragyventi tik tada, jei vienam asmeniui uždirba ne mažiau, kaip 1000 Lt (250 dol.). Tokia yra šandien tikroji skurdo riba, o ne "vagnorinis" MGL – 125 Lt "minimumas". Pasiūlyčiau aš jam pragyventi už 125 litus – \$31.25 per mėnesį. Šiandieninio lito vertė yra smukusi jau nežinia kiek kartų, lyginant su prieškariniu litu. Eilinio žmogaus nė kiek neguo-

džia tai, kad 1 doleris prilygintas 4 litams, nes jis paprasčiausiai neturi dolerių, kuriuos galėtų pasikeisti į litus, eidamas į parduotuvę.

"Dirvoje" išspausdintame laiške "Nebetenku jėgų" minimos 5 asmenų šeimos pajamos – 1060 litų – reiškia 212 litų vienam asmeniui arba 53 dolerius mėnesiui. Ar tai pakankama valstybėje, kurioje kainos prašoko amerikietiškas? Nusipirkti maisto 3-4 dienoms keturių asmenų šeimai reikia maždaug 100-125 litų.

Tarp kitko, vienas litras benzino šiomis dienomis Lietuvoje kainuoja 2.50 Lt, o kai kur ir daugiau. Vienas "galionas" yra apytiksliai lygus 4 litrams. Už galioną Lietuvoje reikia mokėti apie 10 Lt arba \$2.5. Ohio valstijoje "galionas" benzino šiuo metu kainuoja nuo \$1.34 iki \$1.55, t.y. vos ne dvigubai pigiau!

O gal Lietuvos žmonėms nereikia automobilių? Gal jiems reikia apsiauti vyžas ir nagines, kulniuoti visur pėsčute, gyventi vieno kambario bute penkiese. Tada, ko gero visi "sveiki" būtų ir jokiais savo skundais nieko nepiktintų! Kokia panieka Lietuvai išsakyta pastaboje, kad "Lietuvoj sveikų žmonių nėra". O kas, jūsų nuomone, tada ten yra?

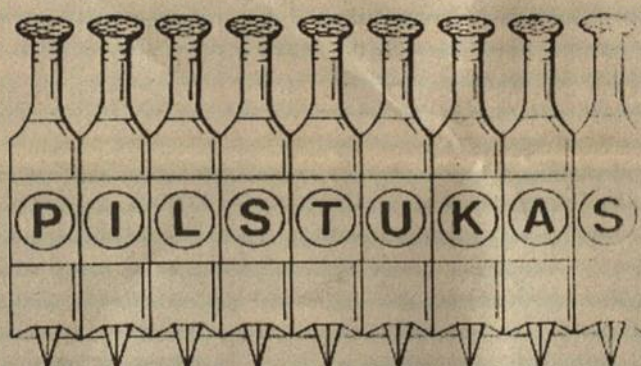
Siūlyčiau nuvažiuoti į Lietuvą ir pabandyti pragyventi penkiese už 1000 litų per mėnesį. Norėčiau į tą žmogų pasižiūrėti po kokių trijų mėnesių. Ilgiau nereikėtų, kad savo kailiu pajustų, kas iš tikrųjų atsitiko šių dienų Lietuvoje.

Ir dar: laiškas "Nebetenku jėgų" neužima ne tik pusės, bet netgi trečdaliaus puslapio. Patarlė sako: "Būk nors ir biednas, bet teisingas".

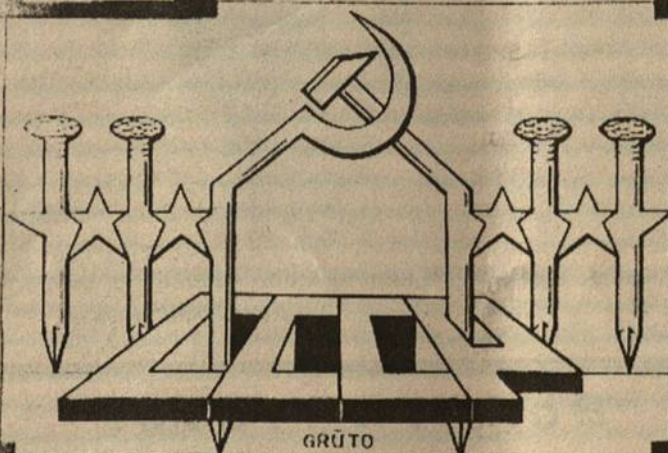
Visvaldas Buivydis
Cleveland, OH – Kaunas

VINIASKLAIDA

VINIASKLAIDA

VINIASKLAIDA

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119

36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė alkštė automobiliams pastatyti.

NETRUKUS PASAULIO LIETUVIŲ CENTRE BUS ATIDARYTA RIMO LANIAUSKO DARBŲ PARODA

Dail. Rimo Laniausko paveikslas "Pasivaikščiėjimas po laukus" (akrilika).

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

1984 - 1999

15

YEARS OF EXCELLENCE

**SAVI
PAS SAVUS!**

*****

**KVIEČIAME
VISUS
Į
TAUPĄ!**

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000